

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Prozodická transkripce čínského textu BYD 109-120

Prosodic transcription of Chinese text BYD 109-120

OLOMOUC 2015 Vlastimil Dobečka

vedoucí diplomové práce: Mgr. David Uher, PhD.

Kopie zadání diplomové práce

Prohlášení o samostatnosti

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl veškeré použité prameny a literaturu.

Olomouc, 22.6.2015

Anotace

Cílem práce je porovnat výsledky kvantitativní analýzy prozodických charakteristik vzorku čínského textu s výsledky analýzy, ke kterým dospěl Oldřich Švarný a potvrdit tím tézi, že oba texty, jejichž mluvčí pocházejí z Pekingu, vykazují při použití shodné metodiky prozodické transkripce také shodné prozodické charakteristiky. Za tímto účelem je analyzovaný vzorek textu transkribován do prozodické transkripce a následně jsou pak kvantifikovány jeho prozodické charakteristiky, které jsou následně porovnány s charakteristikami vzorku textu, který analyzoval Švarný.

Klíčová slova: prozodie, prozodická transkripce, současná hovorová čínština

Resumé výsledků: Porovnáním a vyhodnocením výsledků kvantitativní analýzy byla potvrzena výchozí téze o převážné shodě většiny prozodických charakteristik obou vzorků při využití totožné metodiky prozodické transkripce.

Souhrn práce (počet stran: 99, počet znaků: 125 174, počet titulů použité literatury: 15, počet příloh: 3)

Poděkování: Děkuji Mgr. Davidovi Uhrovi, PhD. za jeho vstřícný přístup, nedocenitelnou pomoc při zasvěcování do problematiky prozódie čínštiny a cenné rady při zpracování této diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	12
1. Prozodická transkripce čínštiny.....	13
1.1 Lineární členění větné.....	14
1.2 Sedm stupňů prominence.....	15
1.3 Rytmické sledy.....	17
1.4 Větná intonace	18
1.5 Postup zápisu prozodické transkripce.....	18
2. Prozodická transkripce a kvantitativní lingvistika.....	20
3. Transkribovaný text	20
4. Kvantitativní vyhodnocení transkribovaného textu.....	24
4.1 Počet a průměrná délka vět, kól, segmentů a slabik ve vzorku	25
4.2 Počet segmentů v závislosti na počtu iktů a slabik.....	25
4.3 Počet slov podle počtu slabik.....	26
4.4 Jednoiktové segmenty.....	27
4.4.1 Jednoiktové segmenty liché.....	27
4.4.2 Jednoiktové segmenty dvoj- a víceslabičné.....	28
4.4.2.1 Jednoiktové segmenty dvojslabičné.....	29
4.4.2.1.1 Jednoiktové segmenty dvojslabičné sestupné.....	29
4.4.2.1.2 Jednoiktové segmenty dvojslabičné vzestupné.....	30
4.4.2.2 Jednoiktové segmenty trojslabičné	31
4.4.2.2.1 Jednoiktové segmenty trojslabičné sestupné	32
4.4.2.2.2 Jednoiktové segmenty trojslabičné vzestupné	34
4.4.2.3 Jednoiktové segmenty čtyřslabičné	35
4.4.2.3.1 Jednoiktové segmenty čtyřslabičné sestupné.....	35
4.4.2.3.2 Jednoiktové segmenty čtyřslabičné vzestupné	37
4.5 Dvojiktové segmenty	37
4.5.1 Dvojiktové segmenty akronymické	38
4.5.1.1 Dvojiktové segmenty akronymické trojslabičné.....	39
4.5.1.2 Dvojiktové segmenty akronymické čtyřslabičné.....	40
4.5.1.2.1 Akronymické čtyřslabičné segmenty krérické s příklonkou	41
4.5.1.2.2 Akronymické čtyřslabičné segmenty krérické s předklonkou	42

4.5.1.2.3 Akronymické čtyřslabičné segmenty choriambické	42
4.5.1.3 Dvojiktové segmenty akronymické pětislabičné	43
4.5.1.3.1 Dvojiktové segmenty akronymické pětislabičné krétické	43
4.5.1.3.2 Dvojiktové segmenty akronymické pětislabičné choriambické s předklonkou	44
4.5.1.3.3 Dvojiktové segmenty akronymické pětislabičné choriambické s příklonkou .	44
4.5.1.3.4 Dvojiktové segmenty pětislabičné akronymické bez předklonky a příklonky	45
4.5.2 Dvojiktové segmenty čtyřslabičné zdvojené	45
4.5.2.1 Dvojiktové segmenty čtyřslabičné zdvojené sestupné.....	46
4.5.2.2 Dvojiktové segmenty čtyřslabičné zdvojené vzestupné	46
4.5.2 Typy rytmických sledů kól.....	47
4.5.2.1 Bezprostřední sousedství iktů	47
4.5.2.2 Typy rytmických sledů, u kterých nedochází k bezprostřednímu sousedství iktů	48
5. Srovnání kvantitativních charakteristik transkribovaných textů	49
5.1 Porovnání průměrné délky vět, kól a segmentů.....	49
5.2 Porovnání počtu segmentů v závislosti na počtu iktů a slabik	50
5.3 Porovnání počtu slov podle počtu slabik	51
5.4 Porovnání prozodických charakteristik jednoiktových segmentů	52
5.4.1 Porovnání jednoiktových segmentů lichých	52
5.4.2 Porovnání jednoiktových segmentů víceslabičných	54
5.4.2.1 Porovnání jednoiktových segmentů dvojslabičných.....	55
5.4.2.2 Porovnání jednoiktových segmentů trojslabičných	56
5.4.2.3 Porovnání jednoiktových segmentů čtyřslabičných	57
5.5 Porovnání prozodických charakteristik dvojiktových segmentů	57
5.5.1 Porovnání prozodických charakteristik dvojiktových segmentů akronymických .	58
5.6 Porovnání struktury segmentů	58
5.4.4 Porovnání rytmických sledů kól	63
6. Překlad textu do češtiny	64
7. Výsledky	81
Závěr	83
Resumé v anglickém jazyce.....	84
Seznam pramenů.....	85
Seznam literatury	86

Seznam příloh	87
Přílohy.....	88
Příloha č. 1 Text v čínských znacích	88
Příloha č. 2 Korpus s označením funkčních charakteristik slov	90
Příloha č. 3 Frekvenční seznam rytmických sledů kól	96

Seznam obrázků, grafů, schémat, tabulek atd.

- Tabulka č. 1 Sedm stupňů prominence
- Tabulka č. 2 Počet vět, kól, segmentů a slabik ve vzorku
- Tabulka č. 3 Počet segmentů v závislosti na počtu iktů a slabik
- Tabulka č. 4 Počet slov podle počtu slabik
- Tabulka č. 5 Umístění jednoiktových segmentů lichých
- Tabulka č. 6 Jednoiktové sledy sestupné a vzestupné
- Tabulka č. 7 Počet a typ jednoiktových segmentů trojslabičných
- Tabulka č. 8 Počet a typ jednoiktových segmentů čtyřslabičných
- Tabulka č. 9 Počet, typ a umístění dvojiktových segmentů
- Tabulka č. 10 Počet, typ a umístění dvojiktových segmentů akronymických
- Tabulka č. 11 Počet, typ a umístění dvojiktových segmentů akronymických trojslabičných
- Tabulka č. 12 Počet, typ a umístění dvojiktových segmentů akronymických čtyřslabičných
- Tabulka č. 13 Počet, typ a umístění dvojiktových segmentů akronymických pětislabičných
- Tabulka č. 14 Počet, typ a umístění dvojiktových segmentů zdvojených
- Tabulka č. 15 Porovnání průměrné délky vět, kól a segmentů
- Tabulka č. 16 Porovnání počtu segmentů v závislosti na počtu iktů a slabik
- Tabulka č. 17 Porovnání počtu slov podle počtu slabik
- Tabulka č. 18 Porovnání počtu jednoiktových segmentů lichých
- Tabulka č. 19 Porovnání umístění jednoiktových segmentů lichých
- Tabulka č. 20 Porovnání počtu víceslabičných jednoiktových segmentů
- Tabulka č. 21 Porovnání umístění jednoiktových sledů sestupných a vzestupných
- Tabulka č. 22 Porovnání složení jednoiktových dvojslabičných segmentů
- Tabulka č. 23 Porovnání počtu a typů jednoiktových segmentů trojslabičných
- Tabulka č. 24 Porovnání počtu a typů jednoiktových segmentů čtyřslabičných
- Tabulka č. 25 Porovnání typu a umístění dvojiktových segmentů akronymických
- Tabulka č. 26 Porovnání struktury segmentů

Seznam zkratk

HČP CD	ŠVARNÝ, Oldřich at al. <i>Hovorová čínština v příkladech I-IV. díl.</i> [CD].
HČP I-IV	ŠVARNÝ, Oldřich at al. <i>Hovorová čínština v příkladech I-IV.</i>
KL	TĚŠITELOVÁ, Marie. <i>Kvantitativní lingvistika.</i>
OČČ	TĚŠITELOVÁ, Marie. <i>O češtině v číslech.</i>
PGČ	ŠVARNÝ, Oldřich, UHER, David. <i>Prozodická gramatika čínštiny.</i>
ÚSHČ	ŠVARNÝ, Oldřich, UHER, David. <i>Hovorová čínština: Úvod do studia hovorové čínštiny.</i>
USJČ I	ŠVARNÝ, Oldřich. <i>Učební slovník jazyka čínského I-IV.</i>

Podrobné bibliografické údaje k výše uvedeným publikacím viz Seznam literatury

Při označení vět oddílu BYD pro účely uvedení příkladu je toto zkráceno následovně:

např. označení věty BYD120-1a je zkráceno na 20-1a

Zkratky použité v tabulkách a pro značení rytmů kól jsou pro přehlednost uváděny na příslušných místech samostatně.

Ediční poznámka

K zápisu čínských výrazů v latině je použita abeceda pīnyīn s tónovými značkami za nímž následuje u prvního výskytu výrazu v textu zápis ve zjednodušených čínských znacích (jiǎntǐzì 简体字). Prozodická transkripce, která byla použita k přepisu analyzovaného textu, je podrobně popsána níže v textu práce. Za účelem dosažení lepší čitelnosti a přehlednosti prozodické transkripce je použit font `Courier New`.

Úvod

Předmětem této diplomové práce je prozodická transkripce čínského textu, respektive části souboru vět, které jsou součástí publikace "Hovorová čínština v příkladech II" Oldřicha Švarného, konkrétně pak vět oddílů BYD 109-BYD 120.¹ Vzhledem ke skutečnosti, že uvedený textový materiál (s jeho příslušnou zvukovou nahrávkou²) doposud nebyl do prozodické transkripce přepsán, bude provedena kvantitativní analýza transkribovaného textu a její výsledky budou následně porovnány s výsledky analýzy, ke kterým dospěl u vzorku HČP, oddíly YD 201-YD 204, Švarný³. Výše uvedený postup vychází z předpokladu, že prozodické charakteristiky obou porovnávaných vzorků by měly být shodné nebo přinejmenším velmi podobné. Tento předpoklad se zakládá na skutečnosti, že mluvčí zvukových nahrávek obou textů pocházejí z Pekingu a rovněž na použití shodné metody transkripce. (Mluvčí zvukové nahrávky vzorku, který použil ke své analýze Švarný, byla paní Táng Yúnling Rusková 唐云凌, zatímco mluvčí zvukové nahrávky použité v této práci byla paní Guān Míngzhé 关明哲.⁴)

Nejprve budou stručně popsány prozodické charakteristiky čínštiny podle Švarného a jeho metoda prozodické transkripce, tj. způsob lineárního členění textu, vyhodnocení tónové prominence slabik a rytmických sledů, jejichž pochopení je nezbytným předpokladem k samotnému provedení prozodické transkripce textu.

U transkribovaného textu bude využita metoda grafického záznamu uzpůsobená médiu zápisu, tzn. počítačovému zpracování bez použití manuálního doplňování tónových a jiných značek, tak jak je použita v publikaci *Prozodická gramatika čínštiny*.⁵ Následně bude provedena kvantitativní analýza prozodických jednotek, tedy kól, rytmických segmentů a rovněž rytmu jednotlivých kól a jejich následná komparace se vzorkem, který transkriboval Švarný.

Kromě porovnání výsledků kvantitativní analýzy prozodických charakteristik obou vzorků bude v této práci také analyzován vliv různých variant prozodické realizace čínské věty na její význam a vhodný způsob ekvivalence těchto variant v jejich českém překladu. Zde se projevuje rozdílný způsob aktualizace a zdůraznění

---

1 HČP, str. 96-98

2 HČP CD

3 HČP, str. 23

4 HČP CD

5 PGČ, str. 9-23

v češtině a v čínštině. Čínština se svou relativně nižší schopností změny slovosledu věty vyjadřuje logický či kontrastivní důraz právě spíše využitím zvýraznění tónové prominence, než změnami slovosledu. Při překladu do češtiny by se tedy měly různé varianty prozodické realizace vět projevit odlišným způsobem překladu, především pak využitím změny slovosledu, případně použitím synsémantických výrazů.⁶

Hlavním cílem této diplomové práce je tedy potvrdit hypotézu, že na základě použití shodné metodiky prozodické transkripce k přepisu zvukové nahrávky textu, který byl realizován rodilou mluvčí stejného dialektu jako u srovnávacího vzorku textu, lze dospět ke shodným nebo velmi podobným výsledkům kvantitativní analýzy prozodických charakteristik obou vzorků. Jedná se především o charakteristiky jako je průměrná délka kóla a segmentu a umístění a poměr vzestupných a sestupných rytmických sledů. Dílčím cílem této práce je pak postihnout vztah mezi prozodickou realizací věty a jejím významem pomocí volby odpovídajícího způsobu ekvivalence při překladu do češtiny.

1. Prozodická transkripce čínštiny

Prozodická transkripce čínštiny je prostředkem umožňujícím záznam konkrétní zvukové realizace čínské věty. V užším smyslu pak v této práci bude jako prozodická transkripce čínštiny označován způsob přepisu čínského mluveného textu s vyznačením prozodických charakteristik, který byl vytvořen a dále zdokonalen Oldřichem Švarným. Švarný se při jejím vytváření inspiroval jednak učebnicí *Beginning Chinese*⁷ od Johna DeFrancise z roku 1963 a také slovníkem *Dictionary of Spoken Chinese*⁸, který vyšel v roce 1966 na Yale University. Obě publikace využívají jednoduchý způsob zápisu změn tónové prominence slabik a lineárního členění věty. Švarný ve své prozodické transkripci zápis těchto charakteristik podstatně zpřesnil, dále ji zdokonaloval a její grafickou podobu několikrát změnil.⁹ Svou prozodickou transkripci popisuje Švarný především v HČP III v kapitole Rytmičké členění vět a souvětí a vyznačení tohoto členění v prozodickém přepisu HČP.¹⁰ V této kapitole rovněž popisuje výsledky

---

6 PGČ, str. 134, čl. 5.1

7 DEFRANCIS, John. *Beginning Chinese*. New Haven: Yale University Press, 1963.

8 *Dictionary of Spoken Chinese*. New Haven: Yale University Press, 1966.

9 TRÍSKOVÁ, Hana. Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze. *Nový Orient*, 2011, č. 4, s. 45–50.

10 HČP III, str. 23

analýzy vzorku textu, které budou dále využity pro srovnání s výsledky analýzy vzorku textu transkribovaného v této práci. Prozodickou transkripcí se Švarný zabývá také v USJČ I11 a v PGČ12, která se stala vzorem pro konkrétní podobu transkripce použitou v této práci.

1.1 Lineární členění větné

Za účelem zachycení prozodických charakteristik čínštiny dělíme v rámci prozodické transkripce věty a souvětí na nižší jednotky, kterými jsou kóla (jednotné číslo kólon), segmenty neboli takty¹³, bináry a liché slabiky.¹⁴

Kóla jsou „významové úseky s ucelenou rytmickou strukturou, zakončené přeryvem¹⁵ a charakterizované tázací, neukončující nebo ukončující intonací.“¹⁶ Hranice kól, tedy přeryvy, se většinou kryjí s hranicemi věty. Poměrně často jsou však lokalizovány také po preverbálních jmenných členech (tj. po podmětu a určení) stejně jako i po prepozičních slovesech s předmětem a mezi jmennými členy výčtu. V menší míře se vyskytují i mezi predikativem či predikativním komplexem a postverbálními jmennými členy. Délka kól není nijak zvlášť ovlivněna tempem řeči.¹⁷

Další nižší jednotkou je segment neboli takt. Segmenty, pokud nejsou jednoslabičné, jsou skupinami dvou a více slabik, které tvoří sestupný či vzestupný, případně i složitější rytmický sled. Sledu sestupnému může předcházet předklonka neboli proklitikum a sledu vzestupnému pak příklonka neboli enklitikum či skupina příklonných atónických slabik. Délka segmentu je závislá na tempu řeči, přičemž při rychlejším tempu mají segmenty tendenci se prodlužovat a naopak při tempu pomalejším zkracovat. Při rychlejším tempu dochází k oslabování tónové prominence některých slabik a spojování krátkých segmentů v delší. Vymezení jeho hranic se odvíjí od přítomnosti jedné nebo více iktových slabik v každém segmentu a vyžaduje „vyčlenění dvoj- a víceslabičných slov a idiomatických spojení, a ve sledech jednoslabičných slov stanovit spojení, jež syntakticky tvoří těsné dvojice... Zbývající jednoslabičné „liché“ slabiky pak pospojujeme navzájem nebo se stávajícími dvojicemi

---

11 USJČ I, str. XLIII

12 PGČ, str. 9-23, 134-146

13 výraz takt je použit v ÚSHČ

14 HČP, str. 23-24; PGČ, str. 9-10, 134-135

15 Tj. pauzou trvající zlomek až 0,75 sekundy nebo i více.

16 PGČ, str. 9-10, čl. 1.2.1

17 PGČ, str. 10, čl. 1.2.1

podle jejich prozodických vlastností...“¹⁸, ¹⁹ V rámci segmentu jsou ponechána v celku dvoj- tří- a víceslabičná kompozita.²⁰

Binární skupina²¹ neboli (binární)²² dvojice²³ je další nižší jednotkou segmentu. „...segmenty pak mají podle počtu slabik své vnitřní členění, které je dáno větší či menší soudržností slabik podle toho, zda jde o morfologické struktury (slova), spojení slov synsémantických navzájem nebo se slovy autosémantickými nebo o syntagmata různých typů.“²⁴ „Jednoslabičná slova se seskupují navzájem (podle gramatických vztahů a rytmických zákonitostí, kontrastivního důrazu apod.) především do binárních dvojic, nebo se připojují k již utvořeným dvoj-, tří- i víceslabičným sledům jako příklonky, předklonky nebo slabiky iktové a jen vzácně zůstávají jako jednoslabičné plně tónické segmenty.“²⁵

1.2 Sedm stupňů prominence

Sedm stupňů tónové prominence slabik je odstupňováním různé míry realizace tónu z pohledu jeho průběhu a rytmického přízvuku (iktu), který se projevuje relativním prodloužením slabiky. Stupně tónové prominence jsou spolu se způsobem jejich zápisu sumarizovány následovně: „Podle prominence rozlišujeme slabiky atónické, oslabeně tónické, plně tónické a slabiky se zvýrazněnou prominencí. Plně tónické i oslabeně tónické slabiky mohou být arzemí i thezemí, slabiky se zvýrazněnou prominencí pouze arzemí. Plně tónické slabiky označujeme tónovými značkami nad hlavním vokálem slabiky; oslabeně tónické slabiky iktové označujeme horními číselnými indexy, neiktové pak dolními indexy; oslabeně tónické slabiky neiktové jako začáteční slabiky segmentu ponecháváme bez jakéhokoliv označení; stejně tak slabiky atónické. Rozlišujeme slabiky atónické atónové, které jsou vždy bez tónu, a slabiky atónické neutralizované, jež se jinak mohou vyslovit i tónicky, ale v dané větě za daných podmínek se jejich tón téměř nebo zcela neutralizuje; zvýrazněnou prominencí tónických slabik vyznačujeme ztučením příslušné slabiky: jde o jednoslabičná slova nebo přízvučné slabiky dvoj-

---

18 ÚSHČ, str. 55, Poznámka I

19 HČP III, str. 24, čl. 2.2

20 PGČ, str. 13, čl. 1.4

21 HČP III, str. 23, čl. 1

22 PGČ, str. 13, čl. 1.4

23 ÚSHČ, str. 55

24 USJČ I, str. XLIV

25 HČP III, str. 32, čl. 4

či víceslabičných kompozit, jež jsou logicky nebo kontrastivně zdůrazněna nebo jsou nositeli výraznějšího větného nebo kolového přízvuku.“²⁶

Číslo	Název	Iktus/typ	Příklad	Poznámka
1.	slabika se zvýrazněnou prominencí	arze	hái shi-buru ²	slabika psaná tučně
2.	slabika plně tónická	arze	niánqīngrén	1. a 3. slabika příkladu – graficky nerozlišeno, určeno pozicí
3.		theze	niánqīngrén	2. slabika příkladu – graficky nerozlišeno, určeno pozicí
4.	slabika oslabeně tónická	arze	bu ² yao-luàn-xiǎng	slabika s horním číselným indexem označujícím tón
5.		theze	wo zìjǐ-zuò ₄ ; zhè-xiè-shuǐguò ³	slabika s dolním číselným indexem označujícím tón/první slabika slova předcházející slabice s horním číselným indexem/slabika uvnitř segmentu bez označení tónu (pokud se nejedná o slabiku atónickou)/první slabika segmentu bez označení tónu

²⁶ PGČ, str. 11, čl. 1.3

6.		neutralizovaná	zhǎohuīlai; bī-shànghuī	bez označení tónu, enklitika
7.	slabika atónická	atónová	zui-xiǎo-d; ta dì di	bez označení tónu, atónické gramatické partikule/vždy atónické slabiky slov, enklitika

Tabulka č. 1 Sedm stupňů prominence

Jak je patrné z výše uvedené tabulky, prozodická transkripce nezachycuje vždy důsledně graficky stupeň prominence u všech slabik. Jejím cílem totiž není jednoznačné rozlišení a odstupňování tónové prominence všech jednotlivých slabik, nýbrž zachycení podstatných kontrastivních rozdílů v tónové prominenci umožňující vyhodnocení průběhu rytmických sledů a zaznamenání případného logického či kontrastivního zdůraznění. Před naprostou přesností transkripce je upřednostněna její ekonomičnost, kdy se v zájmu dosažení větší přehlednosti výsledného zápisu volí úspornější z možných variant transkripce.²⁷

1.3 Rytmické sledy

Jako rytmický sled označujeme rytmus dvoj- a víceslabičných segmentů (či jejich částí) a v širším měřítku pak ucelenější rytmický sled jednotlivých kól.²⁸ Rozlišujeme sled sestupný, vzestupný a akronymický, který dále zahrnuje sledy krétický a choriambický. Následuje stručný popis základních charakteristik výše uvedených rytmických sledů.

U sledu sestupného (descendentního) dochází k postupnému oslabování tónové prominence po sobě jdoucích slabik. Takovému sledu slabik může předcházet lichá předklonná slabika, předklonka neboli proklitikon. U sledu vzestupného (ascendentního) dochází k postupnému zesilování tónové prominence po sobě jdoucích slabik. Vzestupný sled může být následován příklonkou či sledem atonických příklonných slabik. V případech, kdy iktové slabice méně prominentní slabiky předcházejí i ji následují, považujeme sled za vzestupný tehdy, když je tvořen kompozitem,

²⁷ PGČ, str. 11-13, čl. 1.3-1.3.2.2

²⁸ PGČ, str. 10, čl. 1.2.2.1

modifikovaným nebo objektovým slovesem, v ostatních případech jej považuje za sled sestupný s předklonkou.²⁹

Sled akronymický, jak napovídá jeho název, se vyznačuje rytmem, s jakým se setkáváme u akronymických zkratk v evropských jazycích (např. ČD, KSČ, ČSSD).³⁰ U dvojslabičných segmentů s oběma slabikami plně tónickými je iktus na slabice druhé, u tří- a čtyřslabičných segmentů spočívá na slabice poslední a také na první.³¹ Trojslabičný sled s akronymickým rytmem nazýváme sledem krétickým, čtyřslabičný akronymický rytmus, kde po dvojslabičném sledu sestupném bezprostředně následuje dvojslabičný sled vzestupný, pak sledem choriambickým.³² Akronymickému sledu může předcházet předklonka.³³

1.4 Větná intonace

Nedílnou součástí prozodické realizace čínské věty je rovněž větná intonace. Ta může být buďto stoupavá nebo klesavá.

Stoupavá větná intonace se vyznačuje „*více nebo méně zřetelnou „relativní stoupavou“ intonací poslední plně tónické iktové slabiky. Zároveň celková poloha melodie věty, především pak posledního úseku takových vět nebo větných celků zůstává zvýšená.*“³⁴ Vyskytuje se u tázacích vět, které jsou vyznačeny jako tázací pouze svou intonací nebo tázací částicí 吗 ma, případně se jedná o jiné otázky vyjadřující zvýšený zájem, cit apod. Je přítomná také u vět a větných úseků neukončujících.

Pro klesavou větnou intonaci je typická „*„Relativně klesavá“ intonace poslední plně tónické iktové slabiky stejně jako celkově snížena poloha melodie koncového úseku věty.*“³⁵ Setkáváme se s ní v ostatních výše neuvedených případech.

1.5 Postup zápisu prozodické transkripce

Postup zápisu prozodické transkripce, jak byla provedena u textu transkribovaného v této práci, lze rozdělit do několika následujících kroků:

a) přepis textu v abecedě pinyin bez tónových značek

---

29 HČP III, str. 32, čl. 4.1.2

30 HČP III, str. 42, čl. 4.2.1

31 HČP III, str. 26, čl. 3.1

32 HČP III, str. 42, čl. 4.2.1

33 HČP III, str. 43, čl. 4.2.1.1.2

34 HČP III, str. 23, čl. 2

35 HČP III, str. 23, čl. 2

Za účelem zápisu prozodické transkripce byl nejprve pořízen přepis textu v abecedě pinyin bez tónů ve fontu Courier New, který je, díky své větší šířce písmen, ideální pro ruční doplnění tónů a vyznačení lineárního členění textu. Pro zvýšení přehlednosti transkripce jsou všechna písmena psána jako malá.

b) vyznačení tónové prominence iktových slabik

S využitím opakovaného poslechu transkribovaného úseku zvukové nahrávky byla, na základě kontrastivního porovnávání tónové prominence slabik v rámci uceleného rytmického sledu, vyznačena tónová prominence iktových slabik.

c) segmentace na jednotlivé takty

Podle tempa řeči na audionahrávce a z něj plynoucího rytmu řeči byly věty rozděleny na takty (segmenty), neboli ucelené rytmické sledy s minimálně jednou iktovou slabikou. Slova v rámci taktu byla spojena spojovníkem.³⁶

d) doplnění (úprava) tónové prominence slabik

V rámci jednotlivých taktů byla doplněna či upřesněna tónová prominence slabik. Na základě porovnání všech taktů věty bylo případně také přehodnoceno označení tónové prominence u iktových slabik, což se týkalo vyznačení slabik se zvýrazněnou prominencí, případně též slabik oslabeně tónických iktových. Důvodem těchto dodatečných úprav je skutečnost, že tónovou prominencí slabik lze posuzovat jedině v kontrastu k ostatním slabikám věty tak, aby výsledný zápis vystihoval rytmus celé věty.

e) vyznačení hranice kól uvnitř věty

Vzhledem ke skutečnosti, že hranice kól zpravidla korespondují s hranicemi jednoduchých vět a vět v rámci souvětí, byly v tomto kroku vyznačovány ostatní hranice kól uvnitř vět, a to doplněním čárky, která v rámci prozodické transkripce odděluje nejen věty souvětí, ale též kóla.³⁷

f) přepis pořízené transkripce textu do elektronické podoby a zrušení spojovníků u prvních oslabeně tónických neiktových slabik kóla, které se píší odděleně i když jsou součástí segmentu.³⁸

Postup jednotlivých kroků transkripce nemusí vždy nutně probíhat přesně podle výše uvedeného pořadí, které je pouze jedním z možných variant, jak postupovat.

---

36 PGČ, str. 11, čl. 1.2.2.3

37 PGČ, str. 10, čl. 1.2.1

38 HČP III, str. 30, Poznámka

K ověření průběhu tónové křivky nahrávky je možné využít software Praat³⁹, který byl rovněž částečně využit i při transkripci našeho textu.

2. Prozodická transkripce a kvantitativní lingvistika

Ke kvantitativnímu vyhodnocení prozodických charakteristik transkribovaného textu jsou využity základní principy kvantitativní lingvistiky, které popisuje ve svých publikacích *Kvantitativní lingvistika* a *O češtině v číslech* Marie Těšitelová.⁴⁰

Materiálem vybraným pro analýzu je souvislá část textu⁴¹, věty oddílu BYD 109–120⁴², o rozsahu 1301 slabik. Jednotkami souboru⁴³ jsou slabiky (dále pak také segmenty, kóla a věty).

3. Transkribovaný text

Níže následuje text souboru BYD 109-120, který byl transkribován výše uvedeným způsobem. Oproti původnímu textu ve znacích je text transkripce doplněn o různé varianty vět realizované na zvukové nahrávce (v těchto případech je za číslem věty doplněno označení varianty malým písmenem, např. 1a., 1b., ...). V některých případech, kdy text ve znacích nekorespondoval s audionahrávkou, bylo nutné transkribovaný text upravit tak, aby jí odpovídal. Tyto varianty vět a jejich případné opravy byly zapracovány také do textu ve znacích uvedeného v příloze⁴⁴ použitého rovněž u překladu vět do češtiny.

BYD 109 § 28,4

a) 1a. wo zǒng-yiwéi wàiguo-fan⁴, **há**i-shi-buru² zhōngguo-fan haochi¹. 1b. wo zǒng-yiwéi, wàiguo-fan⁴, **há**i-shi-mei zhōngguo-fan haochi¹. 1c. wǒ-zong-yiwei², **wà**i-guo-fan⁴, hái-shi-mei²you zhōngguo-fan⁴ haochī. 2a. ta **d**idi jiu⁴-buru-tā cong¹ming. 2b. ta **d**idi jiu-méi-ta cong¹ming. 2c. ta

39 BOERSMA, Paul, WEENINK, David. Praat: doing phonetics by computer (Version 5.4.09) [software]. [přístup 22. června 2015]. Dostupné z <http://www.praat.org/>

40 TĚŠITELOVÁ, Marie. *Kvantitativní lingvistika*. Praha: SPN, 1987. 187 s.

TĚŠITELOVÁ, Marie. *O češtině v číslech*. Praha: Academia, 1987. 205 s.

41 KL, str. 35

42 HČP, str. 96-98

43 KL, str. 12

44 viz Příloha č. 1 Text v čínských znacích

dìdì jiu⁴-meiyóu-tā cong¹ming.

b) 3. zhu⁴-zai chéngli³ bu⁴ru-zhu⁴-zai xiāngxia.
4. xing¹qirì qu⁴-kan-diànyǐngr bu⁴ru dao-jiāowài qu-wanr².

BYD 110 § 28,5

a) 1a. zhèli-d píjiu zuì-youming². 1b. **zhè**li-d píjiu zuì⁴-youming. 2. zhèli-d píjiu shi-zuì youming²-d. 3. zhe⁴li-d-píjiu shi-**quán**-shijie⁴ zuì-youming²-d. 4. wo³men zhèr-d-fēngjǐng **zuì**-měi. 5. **wǒ**men zher⁴-d-fēngjǐng shi-zuì-měi-d. 6. wǒmen zher⁴-d-fēngjǐng shì-quánguo zuì-mei-d.

b) 7a. **dòng**wu-li³ **rén** zuì-jìnbù. 7b. dòngwu-li³ **rénlèi** zuì-jìnbù.

7c. dòngwu-li³ **rénlèi** zuì-jìnbù. 8. **zhèi**-ji-benr-shū-li rìrì-yèyè xie³-d-zuì-hao. 9a. ta **sān**-ge érzi-li³ zuì-xiǎo-d zuì-cong²ming. 9b. ta¹-d-**sān**-ge érzi-li³ zuì-xiǎo-d zuì-cong²ming.

BYD 111 § 29,1

a) 1. ta qīng**qīng**-d ba-men² guānshang-le. 2. **fù**qin lěnglěng-d kàn-le-wo³ yi-yan³. 3. wo zhòng**zhòng**-d qiāo-le ji³-xiar-men², lǐmian cai-chūlai yi²-ge-rén. 4. dōngtian cong-wàimian huílai, rè-rè-d he¹-yi-wan-chá cai-shūfu-ne.

b) 5. tā-you hen-**qīng**chu-d jiǎng-le-yi-bianr⁴. 6. dìdì hen-**gāo**xing-d zǒu-le. 7a. ni děi **hěn**-xiǎoxin-d-zou³, lù-hen-huá. 7b. ni děi **xiǎo**xin-dianr-zou³, lù-hen-huá.

BYD 112 § 29,1

a) 1. you-kèren-zai-zher⁴, bu²yao-shǎxiao! 2. ta zǒngshi ba-dong¹xi-luàn-fang, yao **yòng**-d-shi²hou jiu-zhǎobuzháo-le.
3a. bu²yao-luàn-xiǎng, nǎli-hui-you³ **zhè**yangr-d-shìr !
3b. bu²yao-luàn-xiang, nǎli-hui-you³ **zhè**yangr-d-shìr !
4. jīntiān wo³-dei-zǎo-zou, jiāli you³ren-děng-wo. 5a. ni

yao⁴shi-wǎn-lai shi-fēnzhōng, jiu jiàn buzhá o ta¹-le. 5b. ni yàoshi wǎn-lai **shí**-fēnzhōng¹, jiu jiàn buzhá o ta¹-le. 6. wo³men-bu-ràng ta-jìnlai, ta **yìng**-yao jìnlai. 7. ta yìng-shuō wo³men-ná-le ta¹-d-qián.

b) 8a. lǎo-**tài**taimen mai-dōngxi, xǐhuan zǐxi-tiāo. 8b. lǎo-**-tài**taimen mai-dōngxi, xǐhuan **zǐxi**-tiāo. 9. tiān-tài-rè, jiu róngyi chūhàn. 10. chi **dōngxi** bu-xiǎoxīn, hen **róngyi** shēngbìng. 11. ta **tèbie** xi³huan zui-xiǎo-d nǚ'ér. 12. nèi-**-ji**-ge nǚháizi dōu-hen-me³, tèbie-shi nèi-ge **hēi**-**-yanjing**⁴-d. 13. niánqīngrén, dou yīnggāi nǚli-xuexi². 14. zhǐ-yao-nǐ yòngxin-xué, **shénme** dou¹-bu-nán. 15. **zhèi**-**-ge**-wen⁴ti hen³-fuzá, ni děi yòng**xīn**-xiǎng. 16. **zhèi**-háizi, jiùshi-bu-ken³ yònggōng niànshū.

c) 17. ni³men-yao⁴ **shǎo**-shuōhuà, **duō**-zuoshì. 18. ni³-d-**-chéngji** hen-huài, yi³hou-děi **duō**-yònggōng, **shǎo** chu¹qu-**-wánr**. 19. wǎnshang wo³men-yao-dài ji³-ge péngyou-lai, dei **-duō**-zuo dianr-fàn. 20a. rang⁴-wo-duō kàn-yi-huir-ba ! 20b. rang⁴-wo-duō **kàn**-yi-huir-ba ! 21. ni **shǎo**-shuo ji³-ju-**-huà** bu-xíng-ma?

BYD 113 § 29,2

a) 1. wo wǎnshang shuì-d-hen-zǎo. 2. huǒchē dao⁴-d-hen-chí, chezhànshang yi³jīng chàbuduō mei²you-rén-le. 3. zhèi-ge-zi⁴ xiě-d-bu-duì. 4. ta jiǎng-d tài-kuài, shei²-dou-me³-**-tīngdǒng** ta-**shuō**-shen₂me. 5a. zhe⁴-xie-shuǐguǒ shi-guówài lai²-d, **mài**-d bi³jiao-guì. 5b. zhè-xie-shuǐguo³ shi⁴-cong-**-wàiguō** lai²-d, mài-d bi³jiao-guì. 6. ta¹-zai zhèi-bu diànyǐngrli yǎn-d bi³jiao-hǎo. 7. ni kàn zhei-shuǐ, liú²-d-**-duó-màn**! 8. ni shuō-d you³-dianr-luàn, wǒ-lai-shuō-ba! 9. cài, lái-d yuè-kuai-yue⁴-hao. 10. ni shuō-d **yuè**-qiguai⁴ yuè-youren² xìn-ni.

b) 11. ta jīntian chàng-d-hǎo, **zuótian** méi-zheme-hao³. 12.

zhèi-ci, yīfu xi³-d-gānjing, **shàng**cì-d, xǐ-d bú-tai-gānjing.
13. **zhèi**-jian-shìr, ni zuo⁴-d-duì. 14a. ta zou³-d-kuài, yi
-huǐr jiu-gǎnshang wo³men-le. 14b. **tā** zǒu-d-kuài, yi huǐr
jiu-gǎnshang wo³men-le.

BYD 114 § 29,3

1a. ni³-d-tóufa, zhèi-hui bi-shànghui jiǎn-d-hao³. 1b. ni³-
-d-tóufa, zhè-hui jiǎn-d bi-shànghui-hao³. 2a. wo³men jiā-
-d-huār, bi zhèi-ge kāi-d **gèng**-haokan⁴. 2b. wo³men jiā-d-
-huar¹, bi zhèi-ge kāi-d **hái**-haokan⁴. 2c. wo³men jiā-d-huār,
bi zhèi-ge kāi-d **hái**yao-haokan⁴. 2d. wo³men jiā-d-huār,
kāi-d bi-zhèi-ge **gèng**-haokan⁴. 2e. wo³men jiā-d-huar¹, kāi-d
bi-zhèi-ge **hái**-haokan⁴. 2f. wo³men jiā-d-huar¹, kāi-d bi-
-zhèi-ge **hái**yao-haokan⁴. 3a. ta zhù-d bi-wǒmen yuǎn-dianr₃.
3b. ta zhù-d bi-wǒmen yuǎn-yi-dianr³. 3c. ta¹-bi-wǒmen zhù-
-d yuǎn-dianr₃. 3d. ta¹-bi-wǒmen zhù-d yuǎn-yi-dianr³.
3e. ta¹-bi-wǒmen zhù-d yuǎn-xie. 3f. ta¹-bi-wǒmen zhù-d
yuǎn-yixie¹. 3g. ta zhù-d bi-wǒmen yuǎn-xie. 3h. ta zhù-d
bi-wǒmen yuǎn-yixie¹. 4a. **zhè**-yangr bi-gāngcai zuo⁴-d
shūfu-duō-le. 4b. **zhè**-yangr bi-gāngcái zuò-d shūfu-d duō-le.
4c. **zhè**yangr-zuo⁴ bi-gāngcai shūfu-duō-le. 4d. **zhè**yang-zuo⁴
bi-gāngcai shūfu-d-duō-le. 4e. **zhè**yangr-zuo⁴ bi-gāngcái,
shūfu-d-duō. 4f. **zhè**yangr-zuo⁴ bi-gāngcai shūfu-d-duō.

BYD 118 § 30,2

a) 1. kāi-mén ! 2a. dao wàimian-qu gei-wo³ ba-**gē**ge
zhǎohuilai ! 2b. dao wàimian-qu, gei wo³ ba-**gē**ge
zhǎohuilai! 3. jiào-ge-rén-lai! 4. kuài-na-dianr³ miánhua-
-lai!

b) 5. hǎohāor-d zhàn-zh! 6. kuai⁴-ba-dì saogānjing!

BYD 119 § 30,3

1. ni³men-yě-qu mai³-dianr-dōngxi chī-ba ! 2. qu⁴-ba shufángli-d-dēng guānshang-ba ! 3. wo³men huí-jiā-ba ! 4. míngtiān shang-chéngwài-qu wánr-wanr-ba! 5. ba yào chī-le-ba! 6a. ni³-jiu-zai-zhèr zuò-zh-ba! 6b. ni³-jiu-zai-zhèr zuò-zh-ba!

BYD 120 § 30,4

a) 1a. jiǎ: biéren shuōhuà-d shi²hour, bu²yao-xiào! yǐ: shì, wo bú-xiao. 1b. jiǎ: biéren shuōhuà d-shi²hou bié-xiào! yǐ: shì, wo bú-xiao. 2a. jiǎ: **shéi**-ye-bu²yao jie-dōngxi-gei-ta¹! yǐ: shì, bu jiè-dong₁xi gei-ta¹. 2b. jiǎ: **shéi**-ye-bié jiè-gei-ta dōngxi. yǐ: shì, bu jiè-gei-ta¹. bu **jiè**-gei-ta dōngxi. 3a. jiǎ: **bú**yao-rang-ta¹ suíbiàn gen¹-ren-jiè-qián! yǐ: shì, wo **bú**-rang-ta¹ gen¹-ren-jiè-qián. 3b. jiǎ: **bié**-rang-ta¹ suíbiàn gen¹-ren-jiè-qián! yǐ: shì, wo **bú**-rang-ta¹ gen¹-ren-jiè-qián. 4a. jiǎ: búyao lao-děng-zh renjia¹-gei-ni³ zuòshìr! yǐ: shì, wo zì**jǐ**-zuo₄. 4b. jiǎ: bié-lao-děng-zh renjia¹-gei-ni³ zuòshì! yǐ: shì, wo zì**jǐ**-zuo₄.

b) 5a. jiǎ: jīntiān búyao zōu-ba! yǐ: bù, wo dēi-huíqu. 5b. jiǎ: jīntiān **bié**-zōu-ba! yǐ: bù, wo dēi-huíqu. 6a. jiǎ: **bú**yao-kànshū-le! yǐ: bù, wo dei³ kànwán-ta. 6b. jiǎ: **bié**-kànshū-le! yǐ: bù, wo dei³ kànwán-ta.

4. Kvantitativní vyhodnocení transkribovaného textu

V porovnání se srovnávacím vzorkem je délka transkribovaného textu při přepočtu na slabiky přibližně dvojnásobná. Větší rozsah vzorku byl zvolen proto, aby bylo dosaženo jeho vyšší reprezentativnosti, a tím také přesnějších výsledků kvantitativní analýzy.

Hlavními charakteristikami, které jsou níže kvantifikovány, jsou průměrná délka kóla, průměrná délka segmentu, počet segmentů dle počtu iktů a slabik, počet slov dle počtu slabik, další charakteristiky segmentů a kól dle počtu iktů a slabik a typu

rytmických sledů, které se u nich vyskytují. Dále jsou popsány jednotlivé typy segmentů a kól z hlediska jejich struktury. Jako vzor pro členění a způsob zpracování této analýzy byl posloužit text analýzy srovnávacího vzorku.⁴⁵

4.1 Počet a průměrná délka vět, kól, segmentů a slabik ve vzorku

Údaje o počtu slabik, segmentů, kól a vět jsou dále použity k výpočtu průměrné délky segmentů, kól a vět v přepočtu na slabiky. Výsledné údaje jsou uvedeny v následující tabulce:

	Věty	Kóla	Segmenty	Slabiky
Počet	131	198	444	1301
Průměrná délka [slabiky]	9,93	6,57	2,93	-

Tabulka č. 2 Počet vět, kól, segmentů a slabik ve vzorku

4.2 Počet segmentů v závislosti na počtu iktů a slabik

Jak vyplývá z níže uvedené tabulky, nacházejí se v transkribovaném vzorku jedno- až čtyřslabičné segmenty s jedním až dvěma ikty. Mezi víceslabičnými segmenty je nejpočetněji zastoupena skupina segmentů s jedním iktem, přičemž mezi nimi převládají segmenty dvojslabičné. Nejméně zastoupeny jsou pětislabičné segmenty s dvěma a třemi ikty.

Počet iktů	Počet slabik	Počet segmentů			Výskyt [%]		
1	1	16	16	271	3,6	3,6	61,1
1	2	130	255		29,3	57,5	
1	3	105			23,7		
1	4	20			4,5		
2	3	75	173		16,9	38,7	38,9
2	4	85			19,1		

⁴⁵ HČP III, str. 23-61

2	5	13		2,9		
Celkem		444				

Tabulka č. 3 Počet segmentů v závislosti na počtu iktů a slabik

Podle Švarného převažuje u pomalejšího rytmu řeči počet jednoiktových segmentů, zatímco u rychlejšího tempa řeči jsou početnější segmenty dvoj- a víceiktové.⁴⁶ V našem vzorku nalezneme celkem 271 (61,1 %) jednoiktových a 173 (38,9 %) dvoj- a víceiktových segmentů. Můžeme tedy konstatovat, že počet jednoiktových segmentů převažuje, což odpovídá pomalejšímu tempu nahrávky.

4.3 Počet slov podle počtu slabik

V níže uvedené tabulce je uveden počet všech slov transkribovaného textu v závislosti na počtu slabik, který se pohybuje od jedné do čtyř. Za účelem jejich kvantifikace byl transkribovaný text upraven a jednotlivá slova byla doplněna o značky jejich funkčních charakteristik.⁴⁷

Počet slabik slova	Počet slov	Výskyt [%]	Poznámka
1	747	73,4	včetně 93 atónových gramatických ukazatelů a 28 větných částic
2	258	25,4	včetně 23 objektových a 14 modálních sloves
3	10	1,0	včetně 3 modálních a 3 potenciálních forem modálních sloves
4	2	0,2	-
Celkem	1017		

Tabulka č. 4 Počet slov podle počtu slabik

Z tabulky vyplývá, že téměř tři čtvrtiny všech slov jsou slova jednoslabičná, přibližně čtvrtinu pak tvoří slova dvojslabičná a slova troj- a čtyřslabičná jsou zastoupena pouze v minimálním počtu a tvoří společně jen o něco více než jedno

⁴⁶ HČP III, str. 24, čl. 2.2

⁴⁷ viz Příloha č. 2 Korpus s označením funkčních charakteristik

procento všech slov.

4.4 Jednoiktové segmenty

V našem vzorku se nacházejí jednoiktové segmenty liché (jednoslabičné) a jednoiktové segmenty víceslabičné o délce od dvou do čtyř slabik. Níže jsou tyto segmenty podrobně popsány včetně rytmických sledů, postavení v rámci kóla a pro ně typická syntagmata a funkční charakteristiky.

4.4.1 Jednoiktové segmenty liché

Celkem je v našem vzorku 16 segmentů lichých (jednoslabičných). Tvoří 3,6 % všech segmentů vzorku a 1,2 % všech slabik. Ve 13 případech se jedná o samostatná kóla v čele věty (12 responzí a 1 anteponovaný větný člen), ve zbylých 3 případech tvoří součást kól tvořených více segmenty (1 podstatné jméno, 1 adverbium a 1 zájmeno). 2 z nich se nachází v čele kóla, 1 pak v pozici uprostřed kóla. Viz následující příklady:

20-1a /shì, .../ dobře, ... (responze)

13-14b /tā .../ on ... (zdůrazněný podmět)

13-9 /cài, .../ jídlo ... (anteponovaný větný člen)

10-7a /... rén .../ ... člověk ... (zdůrazněný podmět predikátu vyjádř. větou)

12-18 /shǎo .../ , méně ... (kontrastivně zdůrazněné adverbialní určení).

Z 16 jednoiktových lichých segmentů našeho vzorku se jich 15 nacházejí na začátku kóla, pouze jeden v pozici uprostřed kóla, viz tabulka:

Pozice segmentu v rámci kóla	Počet segmentů	Podíl [%]
Na začátku	15	93,8
Uprostřed	1	6,2

Tabulka č. 5 Umístění jednoiktových segmentů lichých

4.4.2 Jednoiktové segmenty dvoj- a víceslabičné

Jednoiktové víceslabičné segmenty mají buďto vzestupný nebo sestupný rytmus, přičemž rytmické sledy vzestupné mohou být následovány příklonkou či skupinou příklonných slabik a sledům sestupným může předcházet předklonka, případně též atónická příklonka. V našem vzorku jsou nejdelší jednoiktové sledy čtyřslabičné.⁴⁸

Celkem se v transkribovaném textu nachází 81 vzestupných sledů, z toho 48 na začátku či uvnitř kóla a 33 na konci kóla nebo jako samostatné kólon. Sledů sestupných je v našem vzorku celkem 174, z toho 122 na začátku či uvnitř kóla a 52 na konci kóla nebo jako samostatné kólon. Z uvedených údajů vyplývá, že jak sledy sestupné, tak i sledy vzestupné mají tendenci vyskytovat se především na začátku kól.

Konkrétní počty jednoiktových sledů u víceslabičných segmentů a jejich umístění v rámci kóla jsou přehledně sumarizovány v níže uvedené tabulce:

Počet slabik	Sledy vzestupné			Sledy sestupné			Počet segmentů	Podíl [%]
	Na zač. kóla	Na konci kóla	Σ	Na zač. kóla	Na konci kóla	Σ		
2	24	18	42	64	24	88	130	51,0
3	22 (17)	10(7)	32(24)	50(40)	23(7)	73(47)	105	41,2
4	(2)	(5)	(7)	(8)	5(3)	13(11)	20	7,8
Celkem	48 (19)	33(12)	81(31)	122(48)	52(13)	174(58)	255	

Poznámka: čísla v závorce vyjadřují počet jednoiktových rytmických sledů s předklonkou u sestupných sledů a s příklonkou u sledů vzestupných v rámci počtu sledů vyjádřeného číslem bez závorek.

Tabulka č. 6 Jednoiktové sledy sestupné a vzestupné

Jak vyplývá z výše uvedené tabulky, přítomnost předklonek a příklonek u troj- a víceslabičných jednoiktových sledů koresponduje se skutečností, že vzestup stejně jako pokles tónové prominence je maximálně třístepňový.

⁴⁸ HČP III, str. 32, čl. 4.1.2

4.4.2.1 Jednoiktové segmenty dvojslabičné

Mezi 130 dvojslabičnými jednoiktovými segmenty našeho vzorku převládají rytmické sledy sestupné (88) nad sledy vzestupnými (42).

4.4.2.1.1 Jednoiktové segmenty dvojslabičné sestupné

Z 88 sestupných dvojslabičných segmentů je jich 45, tedy téměř polovina, tvořeno lexikálními jednotkami (kompozity) a druhá polovina, zbylých 43 segmentů v této kategorii, je tvořeno spojením jednoslabičných plnovýznamových slov s atónovými gramatickými ukazateli nebo tónově neutralizovanými jednoslabičnými slovy, tedy syntagmaty.

Mezi sestupnými sledy tvořenými kompozity převládají podstatná jména (20), která zahrnují rovněž jména místa a času, zbylou část kompozit tvoří slovesa (11), zájmena (11) a adverbia (3), viz příklady:

11-6 /dìdì/ bratr (podstatné jméno v pozici podmětu)

09-3 /xiāngxià/ venkov (jméno místa v pozici lokativního předmětu)

12-19 /wǎnshàng/ večer (jméno času jako temporální podmět)

09-2b /cónglǐmíng/ (není tak) inteligentní (intransitivní sloveso)

12-14 /shénme/ nic (zájmeno v pozici podmětu)

20-5a /búyào/ (záporka jako adverbiální určení slovesa).

Sestupné sledy tvořené syntagmaty jsou více než z poloviny tvořeny spojením slovesa s atónovým gramatickým markerem (oddíl BYD 114 je věnován použití markeru /d/), dále se pak jedná o spojení slovesa a měrové jednotky, deiktického slova a numerativu, slovesa a větné částice, fázového slovesa a prepozičního slovesa, slovesa s postverbálním elementem /zai/, zájmena a adverbia, kvazimorfologického komponentu a větné částice, slovesa a zájmena nebo zájmena v pozici podmětu s připojeným předložkovým slovesem, viz příklady:

14-3c /zhù-d/ bydlí (spojení slovesa se slovesným markerem)

18-5 /zhàn-zh/ stůj (sloveso se slovesným markerem)

14-3c /yuǎn-dianr₃./ trochu dál (intransitivní sloveso s připojenou měrovou jednotkou ve funkci komplementu)

13-6 /zhèi-bu/ tento (spojení deiktického slova a numerativu jako přívlastek lokativního předmětu)

19-1 /chī-ba/ k snědku (spojení slovesa a větné částice)

19-2 /qu4-ba/ běž (preverbální (fázové) sloveso ve spojení s prepozičním slovesem před přímým předmětem)

09-3 /zhu4-zai/ bydlet (sloveso s postverbálním elementem uvozujícím lokativní předmět)

11-5 /tā-you/ (on) zase (spojení zájmena v pozici podmětu s adverbialním určením)

14-14b /duō-le/ mnohem více (spojení kvazimorfologického komponentu s větnou částicí)

13-10 /xìn-ni/ ti věří (spojení slovesa se zájmenem v pozici předmětu)

13-6 /ta1-zai/ on v (zájmeno v pozici podmětu s prepozičním slovesem).

4.4.2.1.2 Jednoiktové segmenty dvojslabičné vzestupné

Vzestupné jednoiktové dvojslabičné segmenty, kterých je ve vzorku celkem 44, jsou tvořeny 20 dvojslabičnými lexikálními jednotkami a dalších 22 připadá na různá syntagmata. Poměr kompozit a syntagmat je zde opačný než u segmentů se sestupným rytmickým sledem. U obou skupin segmentů se však počet kompozit a syntagmat blíží 50 %, proto nelze z tohoto poměru vyvozovat jednoznačné závěry o pravidelnosti tohoto jevu.

U vzestupných sledů tvořených kompozity převládají podstatná jména (včetně jmen času), slovesa a adverbia:

12-11 /nǚ'ér/ dcera (podstatné jméno v pozici předmětu)

20-5a /jīntiān/ dnes (jméno času v pozici temporálního podmětu)

12-10 /shēngbìng/ onemocnět (objektové sloveso jako jádro predikátu vyjádřeného větou).

09-1a /haochi¹/ (nebýt) chutný (intransitivní sloveso jako součást předmětu vyjádřeného větou)

20-3b /suíbiàn/ svévolně (adverbialní určení).

Mezi 22 vzestupnými sledy tvořenými syntagmaty převládají segmenty sestávající ze zájmena a preverbálního slovesa nebo adverbia (včetně záporok) a intransitivního slovesa, dále spojení prepozičního slovesa a podstatného jména a číslovky a měrového jména. Zbylé segmenty jsou různá další syntagmata zastoupena vždy jen jedním segmentem jako vazba slovesa identifikace a adverbia, deiktického slova a podstatného jména, tranzitivního slovesa a podstatného jména, měrové jednotky

a podstatného jména, preverbálního slovesa s intransitivním slovesem, prepozičního slovesa a zájmena či zájmena a tranzitivního slovesa, viz příklady:

12-15 /ni děi/ musíš (spojení zájmena a preverbálního (modálního) slovesa)

13-4 /tài-kuài/ příliš rychle (spojení adverbia a intransitivního slovesa v pozici komplementu)

20-1b /bié-xiào/ nesměj se (adverbium (záporka) s intransitivním slovesem v pozici predikátu)

19-5 /ba yào/ léky (spojení prepozičního slovesa uvozujícího podstatné jméno jako přímý předmět)

13-14b /yī huǐr/ za chvíli (spojení číslovky a měrového)

10-2 /shì-zuì/ má nejlepší (sloveso identifikace ve spojení s adverbium)

13-7 /zhèi-shuǐ/ ta voda (deiktické slovo a podstatné jméno jako podmět v předmětu vyjádřeném větou)

18-1 /kāi-mén/ Otevřete! (rozkazovací věta, spojení tranzitivního slovesa a podstatného jména)

12-19 /diǎnr-fàn/ trochu jídla (spojení měrové jednotky a podstatného jména v pozici předmětu)

09-4 /qu-wanr²/ (spojení preverbálního (fázového) slovesa a intransitivního slovesa)

20-2a /gei-ta¹/ jemu (spojení prepozičního slovesa a zájmena)

13-7 /ni kàn/ podívej (spojení podmětu vyjádřeného zájmenem a tranzitivního slovesa jako jádra přísudku).

4.4.2.2 Jednoiktové segmenty trojslabičné

Trojslabičné jednoiktové sledy jsou, stejně jako ostatní jednoiktové sledy, buďto sestupné nebo vzestupné. U sledů sestupných dále rozlišujeme dvojslabičné sledy sestupné s předklonkou, trojslabičné sestupné sledy a sledy sestupné s příklonkou. U sledů vzestupných se jedná buď o dvojslabičný vzestupný sled s příklonkou, nebo o tříslabičný vzestupný sled.

	Typ	Počet segmentů	Podíl [%]
Sestupné	pS	47	44,8
	S	12	11,4
	Se	14	13,3
Vzestupné	Ve	24	22,9
	V	8	7,6

Poznámka: S - sestupný segment, V - vzestupný segment, p - proklitikon (předklonka), e - enklitikon (příklonka)

Tabulka č. 7 Počet a typ jednoiktových segmentů trojslabičných

4.4.2.2.1 Jednoiktové segmenty trojslabičné sestupné

V našem vzorku převládají sestupné sledy s předklonkou, kterých je zhruba polovina, čtvrtinu trojslabičných jednoiktových sledů tvoří čistě sestupné sledy a sestupné sledy s příklonkou, zbylou čtvrtinu tvoří sledy vzestupné, viz tabulka výše.

V našem vzorku se z hlediska struktury vyskytuje celkem pět typů jednoiktových trojslabičných sestupných sledů:

- a) jednoslabičná atónická nebo tónově oslabená předklonka následovaná dvojslabičným kompozitem

Ve většině případů je předklonkou prepoziční sloveso, zájmeno, adverbium nebo sloveso, dvojslabičný sestupný sled je pak většinou tvořen podstatným jménem (vč. jmén místa a času), adverbium nebo slovesem.

12.10 /hen **róng**yi/ (spojení dvou adverbii)

20.1b /d-shi2hou/ (gramatický marker a jméno času)

09.2b /ta dìdi/ jeho mladší bratr (osobní zájmeno a podstatné jméno)

14.4a /bi-gāngcai/ než před chvílí (prepoziční sloveso a adverbium)

12.8a /mai-dōngxi/ nakupovat (tranzitivní sloveso s podstatným jménem jako formálním předmětem)

- b) dvojslabičné kompozitem s připojenou lichou slabikou atonickou

Jedná se o dvojslabičný sestupný sled, v našem vzorku to jsou jméno místa, modifikované sloveso, zájmeno nebo adverbium, ke kterému se připojuje jednoslabičný atónický gramatický ukazatel nebo jednoslabičné tónově neutralizované slovo: směrový modifikátor, podstatné jméno, sloveso, adverbium a další.

- 09-1b /**hái**shi-mei/ přece jen ne (spojení adverbia a záporky)
- 10-1b /**zhè**li-d/ zdejší (jméno místa s gramatickým markerem)
- 19-2 /guānshang-ba/ zavři (modifikované sloveso s větnou částicí)
- 18-4 /miánhua-lai/ (přines) vatu (podstatné jméno se směrovým modifikátorem)
- 14-4b /shūfu-d/ pohodlné (intransitivní sloveso se slovesným markerem uvozujícím komplement)
- 12-12 /tèbie-shi/ obzvláště pak (adverbiální určení a sloveso identifikace)
- 10-1a /zhèli-d/ zdejší (jméno místa a atributivní gramatický marker)
- 09-1a /zhōngguo-fan/ čínská kuchyně (jméno místa jako atribut k podstatnému jménu)

c) iktová slabika lichá následovaná dvojslabičným sestupným sledem nebo tónově neutralizovaným kompozitem

V našem vzorku pouze deiktické slovo následované podstatným jménem.

- 12-16 /**zhèi**-háizi/ to dítě

d) iktová slabika lichá následovaná jednoslabičnými lexikálními jednotkami

V našem vzorku většinou sloveso se slovesným markerem a větnou částicí, deiktické slovo následované číslovkou a numerativem, spojení adverbia, slovesa a větné částice a další syntagmata.

- 20-5b /**bié**-zǒu-ba/ neodcházej (záporka, po které následuje intransitivní sloveso a větná částice)

- 19-5 /chī-le-ba/ užij (sloveso následované slovesným markerem a větnou částicí)

- 20-2b /jiè-gei-ta/ dávat mu (sloveso následované postverbálním elementem uvádějícím předmět vyjádřený osobním zájmenem)

- 12-12 /nèi-ji-ge/ tamtěch několik (deiktické slovo následované číslovkou a numerativem)

- 19-4 /wánr-wanr-ba/ pobavme se (duplikované sloveso s větnou částicí)

- 10-6 /zuì-mei-d/ nejkrásnější (adverbium určující intransitivní sloveso následované dramatickým markerem)

e) tříslabičné kompozitum

V našem vzorku pouze modifikovaná slovesa.

- 18-2b /zhǎohuilai/ najít (modifikované sloveso)

4.4.2.2 Jednoiktové segmenty trojslabičné vzestupné

Níže následují příklady typů jednoiktových trojslabičných sledů vzestupných, tedy vzestupný sled s příklonkou a segment vzestupný až do konce. Z hlediska struktury je můžeme dále rozdělit na čtyři typy:

- a) vzestupný sled s příklonkou tvořený kompozitem a příklonnou slabikou lichou

V našem vzorku se jedná například o následující segmenty:

18-5 /hǎohāo-r-d/ dobře (zdvojené adjektivum s adverbialní částicí)

13-2 /chezhàn-shang/ na nádraží (jméno místa se záložkou)

- b) dvě liché slabiky tvořící vzestupný sled s příklonnou slabikou lichou

Nejčastějšími kombinacemi funkčních charakteristik u tohoto typu sledu jsou spojení zájmena a slovesa nebo adverbia se slovesem, za kterými následuje slovesný nebo jmenný gramatický marker, či větná částice.

13-3a /ta zhù-d/ bydlí (osobní zájmen se slovesem a slovesným markerem uvádějícím komplement)

10-9a /zui-xiǎo-d/ nejmenší (adverbium jako určení intransitivního slovesa s gramatickým markerem)

- c) vzestupný sled s příklonkou tvořený tříslabičným kompozitem s poslední slabikou atónovou

Tento typ segmentu je v našem vzorku zastoupen pouze následujícími dvěma příklady:

12-12 /nǚháizi/ dívka (podstatné jméno)

18-6 /saogānjing/ čistě zamést (modifikované sloveso)

- d) oslabeně tónické jednoslabičné slovo a kompozitum společně tvořící segment vzestupný až do konce

Tyto segmenty jsou v našem vzorku tvořeny především spojením adverbia a preverbálního slovesa, adverbia (vč. záporek) a objektového slovesa, číslovky a měrové jednotky nebo prepozičního slovesa a jména místa nebo času.

12-10 /bu-xiǎoxīn/ nedávat pozor (adverbium (záporka) následovaná objektovým slovesem)

12-5a /shí-fēnzhōng/ deset minut (číslovka s měrovou jednotkou)

14-4e /bǐ-gāngcái/ než před chvílí (prepoziční sloveso se jménem času)

- e) oslabeně tónické jednoslabičné slovo a syntagma společně tvořící segment vzestupný až do konce

Tento typ segmentu je v našem vzorku zastoupen pouze následujícími dvěma příklady:
12-7 /ta yìng-shuō/ trvá na tom, že (osobní zájmeno následované adverbialním určením a slovesem

13-5 /shì-guó-wài/ je z ciziny (spojení slovesa identifikace a jména místa)

4.4.2.3 Jednoiktové segmenty čtyřslabičné

Jednoiktové sledy čtyřslabičné opět dělíme na sestupné a vzestupné. Sestupné dále pak na sestupné s předklonkou, sestupné s předklonkou i s příklonkou a sestupné s příklonkou. Vzestupný čtyřslabičný jednoiktový sled je vzestupný s příklonkou. V našem vzorku jsou nejpočetněji zastoupeny sestupné sledy s předklonkou i příklonkou a vzestupné sledy s příklonkou. Nejméně zastoupeny jsou sledy sestupné s příklonkou, viz tabulka:

	Typ	Počet segmentů	Podíl [%]
Sestupné	pS	4	20
	pSe	7	35
	Se	2	10
Vzestupné	Ve	7	35
Poznámka: S - sestupný segment, V - vzestupný segment, p - proklitikon (předklonka), e - enklitikon (příklonka)			

Tabulka č. 8 Počet a typ jednoiktových segmentů čtyřslabičných

Švarný popisuje dvě varianty etymologie těchto segmentů, které se uplatňují i u segmentů této kategorie v našem vzorku. První typ vzniká spojením dvou dvouslabičných sledů, z nichž sled druhý je tónicky neutralizován. Druhý častější typ těchto segmentů je tvořen dvojslabičným sledem, kterému předchází předklonka a následuje za ním příklonka.⁴⁹

4.4.2.3.1 Jednoiktové segmenty čtyřslabičné sestupné

Sestupné čtyřslabičné jednoiktové sledy s předklonkou, které se vyskytují v našem vzorku, jsou například spojení zájmena, tranzitivního slovesa a zájmena, tranzitivního slovesa se jménem místa a intransitivním slovesem, adverbium (záporka)

⁴⁹ HČP III, str. 40

s tranzitivním slovesem a podstatným jménem nebo spojení adverbia (záporky) tranzitivního slovesa, postverbálního elementu a zájmena. Z hlediska struktury je možné je rozdělit do tří skupin:

- a) předklonka následovaná sestupným sledem tvořeným kompozitem a lichou slabikou

19-4 /shang-**chéng**wài-qu/ pojďme mimo město (spojení tranzitivního slovesa se jménem místa a intransitivním slovesem)

- b) lichá slabika iktová s předklonkou následovaná dvojslabičným tónově neutralizovaným kompozitem

13-4 /ta **shuō**-shenme/ co říká (spojení zájmena, tranzitivního slovesa a zájmena)

- c) lichá slabika iktová s předklonkou následovaná syntagmatem tvořeným dvěma lichými slabikami

20-2b /bu **jiè**-gei-ta/ nepůjčujte mu (adjektivum (záporka), sloveso, postverbální element a zájmeno)

Čtyřslabičné jednoiktové sestupné sledy s příklonkou jsou v našem vzorku zastoupeny dvěma variantami téhož segmentu:

12-20a /kàn-yi-huir-ba/ chvíli se dívat! (spojení tranzitivního slovesa, číslovky, měrového jména a větné částice)

12-20b /**kàn**-yi-huir-ba/ viz výše

Z hlediska struktury se v našem vzorku vyskytují tři různé typy čtyřslabičných jednoiktových segmentů sestupných, kterým předchází předklonka a současně za nimi následuje i příklonka. Po stránce funkčních charakteristik slov tvořících tyto segmenty se jedná o spojení adverbia, intransitivního slovesa a větné částice nebo gramatického markeru, dále také může jít o spojení prepozičního slovesa, podstatného jména a intransitivního slovesa nebo o poměrně ojedinělý případ čtyřslabičného podstatného jména.

- a) dvojslabičné kompozitum s předklonkou a příklonkou

11-5 /hen-**qīng**chu-d/ velmi jasně (adverbium, intransitivní sloveso a adverbialní gramatický marker)

- b) čtyřslabičné kompozitum s druhou slabikou zvýrazněně tónickou, které předchází předklonka v podobě slovotvorné předpony, přičemž poslední slabika kompozita je atónovou příponou

V našem vzorku se vyskytuje jen jeden segment tohoto typu (ve dvou exemplářích) a nelze ani předpokládat, že by byl tento typ obecně častým jevem.

12-8a /lǎo **tài** taimen/ dámy (čtyřslabičné podstatné jméno s předponou a příponou, které jsou zde současně také předklonkou a příklonkou)

4.4.2.3.2 Jednoiktové segmenty čtyřslabičné vzestupné

Tento druh segmentu se v našem vzorku vyskytuje ve třech různých typech struktur. Ty jsou tvořeny následujícími spojeními slov různých funkčních charakteristik: sloveso identifikace, po kterém následuje adverbium, intransitivní sloveso a atributivní gramatický marker, zájmeno následované intransitivním slovesem a adverbialním gramatickým markerem, dvě po sobě jdoucí zájmena a tranzitivní sloveso, nebo zájmeno s preverbálním a modifikovaným slovesem. V našem vzorku se setkáváme s třemi typy struktur těchto segmentů:

- a) vzestupný sled tvořený třemi jednoslabičnými lexikálními jednotkami následovaný příklonkou

10-5 /shì-zuì-měi-d/ je nejkrásnější (sloveso identifikace následované adverbium, intransitivním slovesem a atributivním gramatickým markerem)

- b) vzestupný sled tvořený spojením liché slabiky a dvojslabičného kompozita následovaný příklonkou

20-4a /wǒ zì **jǐ**-zuǒ₄/ udělám to sám (dvě po sobě jdoucí zájmena a tranzitivní sloveso)

- c) vzestupný sled tvořený dvěma jednoslabičnými lexikálními jednotkami a první slabikou dvojslabičného kompozita s příklonkou, kterou je druhá slabika tohoto kompozita

20-5a /wǒ děi-huíqu/ musím se vrátit (zájmeno ve funkci podmětu následované preverbálním a modifikovaným slovesem)

4.5 Dvojiktové segmenty

V našem vzorku se nacházejí dvojiktové segmenty tří- až pětislabičné a z hlediska jejich typu se z 85,5 % jedná o segmenty s akronymickým rytmickým sledem, kterým může předcházet předklonka nebo za nimi následovat příklonka. Zbýlých 14,5 % dvojiktových segmentů tvoří spojení dvou sledů sestupných nebo vzestupných, viz tabulka níže.

Typ		Počet slabik	Počet segmentů			Podíl [%]	
			na začátku	na konci	Σ		
Akronymický	kretik	3-5	36	63	99	57,1	85,5
	choriamb	4-5	22	25	47	27,2	
	5slabičný	5	1	1	2	1,2	
2 sledy	vzestupné VV	4	2	-	2	1,2	14,5
	sestupné SS	4	13	10	23	13,3	
Celkem			74	99	173		
Poznámka: S - sestupný segment, V - vzestupný segment, A – akronymický segment krétický, C – akronymický segment choriambický p - proklitikon (předklonka), e - enklitikon (příklonka)							

Tabulka č. 9 Počet, typ a umístění dvojitkových segmentů

4.5.1 Dvojitkové segmenty akronymické

Dvě třetiny akronymických segmentů našeho vzorku tvoří segmenty krétické a zbylou jednu třetinu pak segmenty choriambické a dva segmenty akronymické pětislabičné. Nad segmenty nacházejícími se na začátku nebo uprostřed kóla celkově převládají segmenty umístěné na jeho konci.

Typ		Počet slabik	Počet segmentů			Podíl [%]		
			na začátku	na konci	Celkem			
krétický	A	3	27	49	76	99	51,4	66,9
	pA	4	6	5	11		7,4	
	Ae	4	1	7	8		5,4	
	pAe	5	2	2	4		2,7	
choriambický	C	4	19	21	40	47	27,0	31,7

	pC	5	1	2	3		2,0
	Ce	5	2	2	4		2,7
5slabičný	A	5	1	1	2		1,4
Celkem			59	89	148		
Poznámka: S - sestupný segment, V - vzestupný segment, A – akronymický segment krétický, C – akronymický segment choriambický p - proklitikon (předklonka), e - enklitikon (příklonka)							

Tabulka č. 10 Počet, typ a umístění dvojitkových segmentů akronymických

4.5.1.1 Dvojitkové segmenty akronymické trojslabičné

U dvojitkových segmentů tříslabičných se setkáváme pouze se sledem akronymickým, což vyplývá už ze samotné povahy tohoto sledu. Nad segmenty nacházejícími se na začátku nebo uprostřed kóla zde převládají segmenty umístěné na jeho konci, které tvoří přibližně dvě třetiny všech segmentů této kategorie.

Typ		Počet slabik	Počet segmentů		
			na začátku	na konci	Celkem
krétický	A	3	27	49	76
Podíl [%]			35,5	64,5	
Poznámka: A – akronymický segment krétický					

Tabulka č. 11 Počet, typ a umístění dvojitkových segmentů akronymických trojslabičných

V našem vzorku se většinou jedná o spojení adverbia a slovesa, intranzitivního slovesa s číslovkou a měrovou jednotkou, jména místa a podstatného jména, podstatného jména s postnominálním elementem nebo gramatickým markerem a dalším podstatným jménem.

Z hlediska jejich struktury lze tyto segmenty rozdělit do čtyř kategorií:

- a) spojení tří jednoslabičných lexikálních jednotek

12-12 /dōu-hen-mei³/ všechny moc krásné (spojení dvou adverbii a intranzitivního slovesa)

20-1a /bu²yao-xiào/ nesměj se (adverbium (záporka) následovaná intranzitivním slovesem)

b) dvojslabičné kompozitum následované slabikou lichou

13-5a /bi³jiao-guì/ je poměrně drahé (spojení adverbia s intranzitivním slovesem)

09-1c /zhōngguo-fān⁴/ čínská kuchyně (jméno místa jako atribut podstatného jména)

c) trojslabičné kompozitum

09-4 /xīng¹qīrì/ neděle (jméno času)

13-2 /chàbuduō/ skoro (adverbium)

d) iktová slabik lichá s dvojslabičným kompozitem

12-5b /shí-fēnzhōng¹/ deset minut (spojení číslovky s měrovou jednotkou)

12-15 /hén³-fuzá/ je komplikovaný (spojení adverbia s intranzitivním slovesem).

4.5.1.2 Dvojiktové segmenty akronymické čtyřslabičné

Stejně jako u trojslabičných akronymických segmentů i u této kategorie převládají segmenty v pozici na konci kóla.

Rozlišujeme dva hlavní druhy čtyřslabičných dvojiktových akronymických segmentů: krétický akronymický sled s předklonkou či příklonkou nebo choriambický akronymický sled.

Celé dvě třetiny segmentů této kategorie tvoří choriambické akronymické sledy, zbylá třetina segmentů připadá na krétické akronymické sledy, mezi nimiž převládají sledy, jimž předchází předklonka. Krétické sledy s příklonkou jsou zastoupeny nejméně, viz následující tabulka:

Typ			Počet slabik	Počet segmentů				Podíl [%]	
				na začátku	na konci	Celkem			
Akronymický	kretik	pA	4	6	5	11	19	18,6	32,2
		Ae	4	1	7	8		13,6	
	choriamb	C	4	19	21	40		67,8	
Celkem				26	33	59			

Poznámka: S - sestupný segment, V - vzestupný segment, A – akronymický segment krétický, C – akronymický segment choriambický p - proklitikon (předklonka), e - enklitikon (příklonka)

Tabulka č. 12 Počet, typ a umístění dvojitkových segmentů akronymických čtyřslabičných

4.5.1.2.1 Akronymické čtyřslabičné segmenty krétické s příklonkou

Z hlediska struktury lze v našem vzorku nalézt čtyři níže uvedené typy krétických akronymických segmentů s enklitkem. Některé z kombinací slov různých funkčních charakteristik, které se mohou u těchto segmentů vyskytnout, jsou uvedeny u následujících příkladů v závorce:

- a) lichá slabika iktová, kompozitum a příklonka

10-3 /zuì-youming²-d/ je nejznámější (adverbium následované intranzitivním slovesem a gramatickým markerem)

- b) lichá slabika iktová, lichá slabika a kompozitum s druhou slabikou tónicky neutralizovanou jako příklonkou

13-5b /shi⁴-cong-wàiguo/ je z ciziny (sloveso identifikace následované prepozičním slovesem a jménem místa)

- c) krétický sled tvořený třemi jednoslabičnými lexikálními jednotkami následovaný příklonkou

13-8 /wǒ-lai-shuō-ba/ já to řeknu (zájmeno následované preverbálním slovesem, tranzitivním slovesem a větnou částicí)

- d) kompozitum, lichá iktová slabika a příklonka

14-4a /shūfu-duō-le/ je o mnoho pohodlnější (intranzivní sloveso následované

modifikátorem a větnou částicí).

4.5.1.2.2 Akronymické čtyřslabičné segmenty krétické s předklonkou

Z hlediska struktury lze v našem vzorku nalézt tři níže uvedené typy krétických akronymických segmentů s proklitikem. Některé z kombinací slov různých funkčních charakteristik, které se mohou u těchto segmentů vyskytnout, jsou uvedeny u následujících příkladů v závorce:

- a) předklonka s krétickým sledem tvořeným třemi jednoslabičnými lexikálními jednotkami

13-13 /ni zuo⁴-d-duì/ to jsi udělal dobře (zájmeno následované slovesem, gramatickým markerem a intransitivním slovesem)

14-1b /bi-shàng-hui-hao³/ lépe než minule (prepoziční sloveso následované deiktickým slovem, slovesným numerativem a intransitivním slovesem)

- b) předklonka následovaná lichou slabikou iktovou a kompozitem

09-1a /wo zǒng-yiwéi/ stále se domnívám (zájmeno následované adverbium a tranzitivním slovesem)

- c) předklonka a kompozitum

12-5a /jiu jiànbuzháo/ tak se nebudeš moci setkat (adverbium s potenciálním tvarem modifikovaného slovesa).

4.5.1.2.3 Akronymické čtyřslabičné segmenty choriambické

V našem vzorku je zastoupeno následujících pět typů struktur tohoto druhu segmentu:

- a) čtyři jednoslabičné lexikální jednotky

13-7 /liu²-d-duó-màn/ jak pomalu teče (sloveso s adverbialním gramatickým markerem, za kterým následuje adjektivum a intransitivní sloveso)

- b) dvojslabičné kompozitum a syntagma

12-3b /nǎli-hui-you³/ jakpak by mohlo být (adverbium následované preverbálním a tranzitivním slovesem)

- c) syntagma a kompozitum

13-3 /xiě-d-buduì/ špatně napsán (tranzitivní sloveso následované gramatickým markerem a intransitivním slovesem)

d) dvě kompozita

12-13 /nǔli-xuexi²/ pilně studovat (adverbium následované slovesem)

e) dvě liché slabiky iktové s kompozitem uprostřed

13-11 /méi-zheme-hao³/ nebyla tak dobrá (adverbium (záporka), adverbium a intranzitivní sloveso).

4.5.1.3 Dvojiktové segmenty akronymické pětislabičné

Základními typy těchto segmentů jsou krétický s předklonkou i s příklonkou, choriambický s předklonkou nebo příklonkou a pětislabičný (tzn. bez příklonky či předklonky s iktem na první a poslední slabice). I u této kategorie mírně převládají segmenty v pozici na konci kóla, viz tabulka:

Typ			Počet slabik	Počet segmentů			Podíl [%]
				na začátku	na konci	Celkem	
Akronymický	krétický	pAe	5	2	2	4	30,8
	choriambický	pC	5	1	2	3	23,1
		Ce	5	2	2	4	30,8
	pětislabičný	A	5	1	1	2	15,4
Celkem				6	7	13	
Poznámka: A – akronymický segment krétický, C – akronymický segment choriambický p - proklitikon (předklonka), e - enklitikon (příklonka)							

Tabulka č. 13 Počet, typ a umístění dvojiktových segmentů akronymických pětislabičných

4.5.1.3.1 Dvojiktové segmenty akronymické pětislabičné krétické

U těchto segmentů tvoří první slabiku předklonka a poslední příklonka, mezi nimi se pak nachází krétický akronymický rytmický sled.

V našem vzorku můžeme nalézt u těchto segmentů následující tři typy struktur:

a) předklonka syntagma a kompozitum s druhou slabikou neutralizovanou jako příklonkou

12-2 /yao **yòng**-d-shi²hou/ když je chce použít (preverbální sloveso následované tranzitivním slovesem, atributivním gramatickým markerem a jménem času)

b) předklonka, kompozitum a příklonka

12-2 /jiu zhǎobuzháo-le/ tak je nemůže najít (adverbium, modifikované sloveso a větná částice)

c) předklonka, kompozitum, lichá slabika iktová a příklonka

12-2 /ba-dong¹xi-luàn-fang/ věci ledabyle odkládá (prepoziční sloveso, podstatné jméno, adverbium a sloveso)

12-5a /ni yao⁴shi-wǎn-lai/ pokud přijdeš pozdě (zájmeno následované dvěma adverbii, intransitivním slovesem).

4.5.1.3.2 Dvojiktové segmenty akronymické pětislabičné choriambické s předklonkou

Tento typ segmentu je tvořen předklonkou, za kterou následuje čtyřslabičný akronymický rytmický sled.

V našem vzorku můžeme nalézt u těchto segmentů následující typy struktur:

a) předklonka, kompozitum, jednoslabičná lexikální jednotka a iktová slabika lichá

12-1 /you kèren-zai-zher⁴/ jsou tady hosté (sloveso následované podstatným jménem, prepozičním slovesem a jménem místa)

20-2a /jie-dōngxi-gei-ta¹/ dávat mu věci (tranzitivní sloveso následované podstatným jménem, postverbálním elementem a zájmenem).

b) kompozitum s l. slabikou oslabeně tónickou neiktovou, dvě jednoslabičné lexikální jednotky a iktová slabika lichá

19-2 /shufáng-li-d-dēng/ světlo v pracovně (podstatné jméno se záložkou, gramatickým markerem a podstatným jménem)

4.5.1.3.3 Dvojiktové segmenty akronymické pětislabičné choriambické s příklonkou

V našem vzorku můžeme nalézt u těchto segmentů následující typy struktur:

a) kompozitum, lichá slabika a kompozitum s druhou slabikou tónicky neutralizovanou jako příklonkou

10-3 /zhe⁴li-d-píjiu/ zdejší pivo (jméno místa, gramatický marker a podstatné jméno)

b) spojení jednoslabičných lexikálních jednotek a příklonky

10-8 /zhèi-jì-benr-shū-li/ z těchto několika knih (deiktické slovo, číslovka, numerativ a záložka)

c) dvojslabičné kompozitum a dvě jednoslabičné lexikální jednotky (2. z nich iktová) a příklonka

14-4d /shūfu-d-duō-le/ je mnohem pohodlnější (intransitivní sloveso následované gramatickým markerem, adverbium a větnou částicí)

d) dvě kompozita a příklonka

20-6a /búyao-kànshū-le/ nečti už (adverbium (záporka), objektové sloveso a větná částice).

4.5.1.3.4 Dvojiktové segmenty pětislabičné akronymické bez předklonky a příklonky

V našem vzorku můžeme nalézt u těchto segmentů následující typy struktur:

a) lichá slabika iktová, dvojslabičné kompozitum, jednoslabičná lexikální jednotka a lichá slabika iktová

11-7a /hěn-xiǎoxīn-d-zou³/ jít velmi opatrně (spojení adverbia, intransitivního slovesa, gramatického markeru a intransitivního slovesa)

b) lichá slabika iktová, syntagma a kompozitum

13-4 /shei²-dou-mei-tīngdǒng/ vůbec nikdo nerozumí (zájmeno následované dvěma adverbii (druhé z nich je záporka) a modifikovaným slovesem).

4.5.2 Dvojiktové segmenty čtyřslabičné zdvojené

Dvojiktové segmenty čtyřslabičné zdvojené, jak napovídá jejich název, jsou spojením dvou stejných rytmických sledů. V našem vzorku jsou to sledy sestupné nebo vzestupné. Ve většině případů se jedná o dva sledy sestupné. Celkově i v obou kategoriích jednotlivě převládají segmenty umístěné na začátku kóla, viz tabulka:

Typ		Počet slabik	Počet segmentů			Podíl [%]
			na začátku	na konci	celkem	
sestupné	SS	4	13	10	23	92,0
vzestupné	VV		2	-	2	8,0
Celkem			15	10	25	

Poznámka: S - sestupný segment, V - vzestupný segment

Tabulka č. 14 Počet, typ a umístění dvojitových segmentů zdvojených

4.5.2.1 Dvojitové segmenty čtyřslabičné zdvojené sestupné

V našem vzorku se nacházejí všechny čtyři případy různých typů tohoto segmentu, které mohou nastat:

- a) syntagma a kompozitum

14-3f /ta¹-bi-wōmen/ on oproti nám (zájmeno, prepoziční sloveso a zájmeno)

- b) dvě syntagmata

12-4 /wo³-dei-zǎo-zou/ musím brzy jít (zájmeno, preverbální sloveso, adverbium a intranzitivní sloveso)

- c) kompozitum a syntagma

19-1 /ni³men-yě-qu/ běžte taky Np-A-Vi (zájmeno, adverbium a intranzitivní sloveso)

- d) dvě kompozita

12-1 /bu²yao-shǎxiao/ nesměj se hloupě (adverbium (záporka) a intranzitivní sloveso).

4.5.2.2 Dvojitové segmenty čtyřslabičné zdvojené vzestupné

V našem vzorku je tento typ zastoupen pouze následujícím segmentem:

20-4a /renjia¹-gei-ni³/ ostatní pro tebe (podstatné jméno, prepoziční sloveso a zájmeno).

4.5.2 Typy rytmických sledů kól

Podobně jako tvoří rytmický sled vyslovené slabiky víceslabičného segmentu, stejně tak vzniká vyslovením všech rytmických sledů tvořených sestupnými a vzestupnými sledy, lichými iktovými slabikami, enklitiky a proklitiky těchto segmentů za sebou v rámci kóla ucelenější rytmický sled. Frekvence zastoupení jednotlivých rytmických sledů kól se nachází v Příloze č. 3 Frekvenční seznam rytmických sledů kól. V tomto frekvenčním seznamu se nachází 111 různých typů kól podle skladby rytmických sledů segmentů, odhlédneme-li však od hranice mezi kóly a příklonek na konci sestupných sledů, nalézá se v našem vzorku celkem 106 různých kombinací. Z toho 12 připadá na jednoslabičná kóla, takže zbývá celkem 94 různých rytmických sledů kól.⁵⁰

K označení prvků, které jsou součástí rytmického sledu kóla používáme následující označení:

<u>Zkratka</u>	<u>Graf. značka</u>	<u>Popis</u>
+	+	bezprostřední sousedství arzí na hranici segmentů
A	V	akronymický sled (včetně krétických, choriambických a delších)
I		jednoslabičný segment jako kólon
S	\	sestupný sled
V	/	vzestupný sled
p	‘	proklitikon
e	‘	enklitikon

4.5.2.1 Bezprostřední sousedství iktů

Při seřazení segmentů za sebou v rámci ucelenějšího rytmického sledu může dojít k bezprostřednímu sousedství dvou iktů na konci jednoho a začátku druhého následujícího segmentu. K této situaci může dojít v následujících případech:

A+A   V+V   dva akronymické sledy

---

50 HČP III, str. 48, čl. 5

A+S	V+\	sled akronymický a sestupný
A+I	V+	sled akronymický a lichá iktová slabika
V+S	/+\	sled vzestupný a sestupný
V+A	/+V	sled vzestupný a akronymický
I+A	+V	lichá iktová slabika a sled akronymický
V+I*	/+	sled vzestupný a lichá iktová slabika
I+SV*	+√	lichá iktová slabika a sled akronymický (sestupný a vzestupný)
I+S*	\	lichá iktová slabika a sled sestupný ⁵¹

V našem vzorku je celkem 44 kól v kterých dochází k bezprostřednímu sousedství iktů. Pokud se mezi dvěma arzemi na hranici segmentů nachází předklonka nebo příklonka, k bezprostřednímu sousedství iktů nedochází.⁵²

4.5.2.2 Typy rytmických sledů, u kterých nedochází k bezprostřednímu sousedství iktů

K bezprostřednímu sousedství iktů nedochází u kól tvořených jedním segmentem a v následujících typech sledů:

- opakování descendance \, \\\, \\\\, ... v našem vzorku celkem 20 sledů, kde se sestupný sled opakuje max. 5krát.
- opakování ascendance // v našem vzorku celkem 5 sledů, kde se vzestupný sled opakuje 2krát.
- akronymický rytmus tvořený descendenčním a ascendenčním sledem \/, náš vzorek obsahuje 12 těchto sledů
- akronymický rytmus (kteréhokoliv typu) s reduplikací descendance \/, \\/, ..., v našem vzorku se vyskytuje celkem 36 těchto sledů, a předchází v nich akronymickému sledu max. tři sledy sestupné
- akronymický rytmus (kteréhokoliv typu) s reduplikací ascendance \/, \/, ..., v našem vzorku se vyskytují celkem 4 tyto sledy, po akronymickém sledu následují max. dva sledy vzestupné

51 kombinace sledů označené hvězdičkou (*) nejsou v našem vzorku doloženy

52 HČP III, str.

- f) akronymický rytmus (kteréhokoliv typu) s reduplikací descendance i ascendance \\/, \\\/, ..., v našem vzorku se vyskytuje celkem 6 těchto sledů, přičemž předcházející nebo následující zdvojené sledy jsou max. dva⁵³
- g) mezi sledem sestupným a následující lichou iktovou slabikou \l
- h) mezi lichou iktovou slabikou a sledem vzestupným |/
- i) při oddělení iktů proklitikem či enklitikem /' \, \\' \, / \'.⁵⁴

5. Srovnání kvantitativních charakteristik transkribovaných textů

Srovnání kvantitativních charakteristik transkribovaného textu souboru BYD 109-120 je provedeno na základě výsledků analýzy vzorku vět YD 201-204 popsaných Švarným v HČP III⁵⁵. Hlavními charakteristikami, které jsou níže porovnávány, jsou průměrná délka kóla, průměrná délka segmentu, počet segmentů dle počtu iktů a slabik, počet slov dle počtu slabik, další charakteristiky segmentů a kól dle počtu iktů a slabik, typu rytmických sledů a syntagmat, které se u nich vyskytují.

5.1 Porovnání průměrné délky vět, kól a segmentů

Jak již bylo uvedeno výše, transkribovaný vzorek textu je svým počtem slabik přibližně dvojnásobný, než vzorek srovnávací. Co do průměrné délky segmentů a kól se oba vzorky téměř shodují, přičemž rozdíly se pohybují pouze v řádech desetin slabiky. Lze tedy konstatovat, že průměrná délka segmentů a slabik nejen odpovídá rozmezí, které uvádí Švarný, tedy 6-7 slabik u kól⁵⁶ a 2,5-4,5 slabiky u segmentů⁵⁷, ale je téměř totožná s průměrnou délkou segmentů a kól u srovnávacího vzorku, viz níže uvedená tabulka.

Větší rozdíl vykazuje průměrná délka vět, což lze přisoudit charakteru obou textů, které jsou řazeny podle gramatických jevů. Tuto teorii by však bylo nutné podložit dalším výzkumem s použitím rozsáhlejšího vzorku textu a analýzy jednotlivých částí podle gramatických jevů, kterým jsou věnovány. Pro posouzení prozodických charakteristik textu není průměrná délka věty, vzhledem ke své poměrně velké proměnlivosti, určujícím kritériem a je zde uvedena pouze pro srovnání jako jeden z možných faktorů ovlivňujících rytmické členění textu.

53 HČP III, str. 50

54 HČP III, str. 53, 54

55 HČP III, str. 48-50

56 HČP III, str. 24, čl. 2.1

57 HČP III, str. 24, čl. 2.2

Přesné údaje o počtu a délce slabik, segmentů a kól jsou uvedeny v následující tabulce:

		Věty a souvětí	Kóla	Segmenty	Slabiky
YD 201-204⁵⁸	Počet	48	104	211	640
	Průměrná délka [slabiky]	13,33	6,15	3,03	-
BYD 109-120	Počet	131	198	444	1301
	Průměrná délka [slabiky]	9,93	6,57	2,93	-

Tabulka č. 15 Porovnání průměrné délky vět, kól a segmentů

5.2 Porovnání počtu segmentů v závislosti na počtu iktů a slabik

Stejně jako u srovnávacího vzorku i u našeho textu převládají jednoiktové víceslabičné segmenty, které tvoří nadpoloviční většinu všech segmentů (57,4 %). Relativním množstvím jedno- a dvojiktových segmentů v obou vzorcích vykazuje jistou odchylku. U srovnávacího vzorku tvoří dvojiktové segmenty přibližně čtvrtinu všech segmentů, naproti tomu v našem vzorku je to necelých 40 % všech segmentů. Jednoiktových víceslabičných segmentů nalezneme ve srovnávacím vzorku téměř 70 %, zatímco u našeho vzorku je to přibližně o 10 % méně. Víceslabičné trojiktové segmenty se v našem vzorku nevyskytují, jejich výskyt je však u srovnávacího vzorku malý (2,8 %). Přesné údaje o počtu segmentů v závislosti na počtu iktů a slabik jsou kvantifikovány v níže uvedené tabulce:

---

58 HČP III, str. 23-25, čl. 2

		YD 201-204 ⁵⁹			BYD 109-120		
Počet iktů	Počet slabik	Počet segmentů	Výskyt [%]		Počet segmentů	Výskyt [%]	
1	1	7	3,3	70,1	16	3,6	61,0
1	2 a více	141	66,8		255	57,4	
2	3 a více	57	27,0	29,9	173	39,0	39,0
3	víceslab.	6	2,9		-	-	

Tabulka č. 16 Porovnání počtu segmentů v závislosti na počtu iktů a slabik

Jedním z možných faktorů ovlivňujících rozdíly v poměru víceslabičných jednoiktových a dvojiktových segmentů u obou porovnávaných vzorků je menší průměrná délka vět našeho vzorku.

5.3 Porovnání počtu slov podle počtu slabik

U obou porovnávaných vzorků tvoří jednoslabičná slova nadpoloviční většinu všech slov, u srovnávacího vzorku jsou to přibližně dvě třetiny slov (66,7 %), zatímco u našeho vzorku jsou to téměř tři čtvrtiny (73,6 %) všech slov. Přibližně čtvrtinu slov u obou vzorků tvoří dvojslabičná slova. Tříslabičná slova u srovnávacího vzorku tvoří 4,8 %, naproti tomu u našeho vzorku pouze 1,0 %. Výskyt čtyřslabičných slov je zcela zanedbatelný a u obou vzorků netvoří ani čtvrt procenta. U našeho vzorku jsou čtyřslabičná slova současně nejdelšími slovy celého vzorku. U srovnávacího vzorku jsou ve stejně malém množství zastoupena šestislabičná slova.

Počet slabik slova	YD 201-204 ⁶⁰			BYD 109-120		
	Počet slov	%	Poznámka	Počet slov	%	Poznámka
1	306	66,7	včetně 41 atónových gramatických ukazatelů (8,9 %) a 16 větných částic (3,5 %)	747	73,4	včetně 93 atónových gramatických ukazatelů (9,1 %) a 28 větných částic

59 HČP III, str. 25, čl. 2.2.1

60 HČP III, str. 31, čl. 4

						(2,7 %)
2	129	28,1	včetně 4 objektových (0,9 %) a 21 modifikovaných sloves (4,6 %)	258	25,4	včetně 23 objektových (2,2 %) a 14 modifikovaných sloves (1,4 %)
3	22	4,8	včetně 7 modifikovaných (1,5 %) a 11 potenciálních forem modifikovaných sloves (2,4 %)	10	1,0	včetně 3 modifikovaných (0,3 %) a 3 potenciálních forem modifikovaných sloves (0,3 %)
4	1	0,2		2	0,2	
6	1	0,2		0	0	
Celkem	459			1017		

Tabulka č. 17 Porovnání počtu slov podle počtu slabik

Výskyt slov některých funkčních charakteristik, jak je uvedeno v poznámce tabulky, vykazuje jisté rozdíly, které jsou dány nízkou reprezentativností obou vzorku v této oblasti vyplývající ze zaměření jednotlivých oddílů vzorku na konkrétní gramatické jevy. Tento faktor se týká především modifikovaných sloves, kterým je věnován soubor YD 204⁶¹. V oblasti přítomnosti atónových gramatických ukazatelů a větných částic jsou oba vzorky srovnatelné.

5.4 Porovnání prozodických charakteristik jednoiktových segmentů

Předmětem níže uvedeného srovnání jednoiktových segmentů jsou rozdíly v jejich počtu, umístění, přítomných rytmických sledech a funkčních charakteristikách slov, kterými jsou tyto segmenty tvořeny.

5.4.1 Porovnání jednoiktových segmentů lichých

Jak vyplývá z níže uvedené tabulky, tvoří v obou transkribovaných textech

61 HČP I, str. 148, YD 204

jednoiktové slabiky liché téměř totožný procentuální podíl vztažený k počtu segmentů a slabik vzorků.

YD 201-204 ⁶²			BYD 109-120		
Počet jednoiktových segmentů lichých	Podíl [%]		Počet jednoiktových segmentů lichých	Podíl [%]	
	z 211 segmentů	z 640 slabik		ze 444 segmentů	z 1301 slabik
7	3,3	1,1	16	3,6	1,2

Tabulka č. 18 Porovnání počtu jednoiktových segmentů lichých

Zatímco podíl jednoiktových lichých slabik je u obou vzorků přibližně stejný, jejich umístění v rámci kóla vykazuje jisté rozdíly. Švarný popisuje umístění celkem 7 těchto segmentů na začátku nebo na konci kóla v poměru 3:4 v uvedeném pořadí. Z celkového počtu 16 těchto segmentů se v našem vzorku nachází 15 segmentů v pozici na začátku kóla, 1 pak v pozici uprostřed kóla. Vzorek neobsahuje žádný jednoiktový lichý segment, který by se nacházel v pozici na konci kóla, viz následující tabulka:

Pozice segmentu v rámci kóla	YD 201-204 ⁶³		BYD 109-120	
	Počet segmentů	Podíl [%]	Počet segmentů	Podíl [%]
Na začátku	3	42,9	15	93,8
Na konci	4	57,1	-	-
Uprostřed	-	-	1	6,2

Tabulka č. 19 Porovnání umístění jednoiktových segmentů lichých

Rozdíl v umístění těchto segmentů je z velké části dán zaměřením jedné z částí našeho vzorku (BYD 120) na věty žádací, které jsou součástí dialogu zahrnujícího rovněž odpovědi s jednoslabičnými responzemi v čele věty. Ty tvoří většinu jednoiktových lichých segmentů v našem vzorku. Na tomto příkladu se ukazuje, že oba

62 HČP III, str. 32, čl. 4.1.1

63 HČP III, str. 32, čl. 4.1.1

vzorky jsou po stránce vyváženosti zastoupení jednotlivých gramatických jevů málo reprezentativní.

5.4.2 Porovnání jednoiktových segmentů víceslabičných

Poměr počtu víceslabičných jednoiktových segmentů je u obou vzorků velmi podobný, odlišuje se především nepřítomností pětislabičných a šestislabičných segmentů v našem vzorku, viz tabulka:

Počet slabik	YD 201-204 ⁶⁴		BYD 109-120			
	Počet segmentů	Podíl [%]	Počet segmentů	Podíl [%]		
2	cca 70	141	cca 50	130	255	51,0
3	cca 55		cca 40	105		41,2
4	10		7,1	20		7,8
5	5		3,5	-		-
6	1		0,7	-		-

Tabulka č. 20 Porovnání počtu víceslabičných jednoiktových segmentů

Jak vyplývá z údajů v níže uvedené tabulce, podíl sestupných segmentů na začátku kóla (včetně segmentů uprostřed kóla) a segmentů na konci kóla (včetně segmentů tvořících samostatné kólon) je srovnatelný u obou vzorků. Oproti tomu umístění vzestupných sledů na začátku nebo na konci kóla vykazuje značné rozdíly. Zatímco u srovnávacího vzorku převládají vzestupné segmenty umístěné na konci kóla, u našeho vzorku je tomu naopak, převládají tedy vzestupné sledy umístěné na začátku kóla. Oba vzorky se shodují v absolutní převaze sestupných segmentů umístěných na začátku kóla nad ostatními sestupnými a vzestupnými segmenty.

64 HČP III, str. 34

	Sestupné segmenty				Vzestupné segmenty			
	Na začátku kóla		Na konci kóla		Na začátku kóla		Na konci kóla	
YD 201-204⁶⁵	60	66,7 %	30	33,3 %	21	41,2 %	30	58,8 %
BYD 109-120	122	70,1 %	52	29,9 %	48	59,3 %	33	40,7 %

Tabulka č. 21 Porovnání umístění jednoiktových sledů sestupných a vzestupných

Švarného teorii o převaze jednoiktových sestupných segmentů na začátku kóla lze tedy potvrdit, jeho teorie o převaze jednoiktových vzestupných segmentů na konci kóla se však nepotvrdila.⁶⁶

5.4.2.1 Porovnání jednoiktových segmentů dvojslabičných

Níže je provedena komparace složení jednoiktových dvojslabičných segmentů, které je u obou vzorků velmi podobné, jisté odchylky lze spatřovat v zastoupení jednotlivých funkčních charakteristik a syntagmat. Ty vyplývají z nerovnoměrného zastoupení různých gramatických jevů v obou vzorcích. Nicméně ve většině případů se shodují funkční charakteristiky a syntagmata, která tvoří min. 50 % dané kategorie (v níže uvedené tabulce jsou vyznačeny tučně pod procentuálním zastoupením kompozit a syntagmat).

	Sestupné segmenty		Vzestupné segmenty	
	Kompozita	Syntagmata	Kompozita	Syntagmata
YD 201-204⁶⁷	> 50 %	< 50 %	< 50 %	> 50 %
	N (NI, Nt), V, A, K, D	V+Mve, V+P, VV, Np+Vv, N+P, C+D, C+Uc	N (NI, Nt), Vn	A+V, Vv+V, V+N, Np+V, Np+A, Vi+N

65 HČP III, str. 33

66 HČP III, str. 33

67 HČP III, str. 34-36

BYD 109- 120	45	43	20	22
	51,1 %	48,9 %	47,6 %	52,4 %
	N (Nl, Nt), Np, Vi, Vt, Vm, A (Ang)	V+Mve, Vi+U, A+Vi, V+Nuv, D+Uc, Np+P, V+Np, Np+Vp, ...	V, N (Nt), A	Np+Vv, Vp+Np, A+Vi, C+Nu/Nuv, Vp+N, Ang+Vi, D+N, Np+Vt, Va+A, Vt+N, Vv+Vi
Poznámka: zkratky funkčních charakteristik slov viz příloha č. 2				

Tabulka č. 22 Porovnání složení jednoiktových dvojslabičných segmentů

5.4.2.2 Porovnání jednoiktových segmentů trojslabičných

Co do počtu jednotlivých typů sestupných a vzestupných sledů vykazují jednoiktové trojslabičné segmenty obou vzorků vysokou míru shody, sestupné sledy s předklonkou tvoří u obou vzorků téměř polovinu segmentů této kategorie, čistě sestupné sledy pokrývají přibližně čtvrtinu a zbylá čtvrtina segmentů připadá na sledy vzestupné, viz tabulka:

	Typ	YD 201-204 ⁶⁸	BYD 109-120	
		Podíl [%]	Počet segmentů	Podíl [%]
Sestupné	pS	cca 50	47	44,8
	S	cca 25	26	24,8
Vzestupné	Ve	cca 25	24	22,9
	V		8	7,6

Poznámka: S - sestupný segment, V - vzestupný segment, p - proklitikon (předklonka), e - enklitikon (příklonka)

Tabulka č. 23 Porovnání počtu a typů jednoiktových segmentů trojslabičných

Vzhledem ke skutečnosti, že složení jednoiktových trojslabičných a ostatních

68 HČP III, str. 37, čl. 4.1.2.2

delších rytmických sledů může být velmi různorodé, neuvádí Švarný plný výčet všech variant, které se v jeho vzorku vyskytují. Srovnání obou vzorků je proto, vzhledem k jejich nedostatečné reprezentativnosti v oblasti gramatických jevů, po této stránce dále nemožné a funkční charakteristiky ostatních rytmických sledů nebudou porovnávány.

5.4.2.3 Porovnání jednoiktových segmentů čtyřslabičných

Ve srovnávacím vzorku reprezentují čtyřslabičné jednoiktové segmenty přibližně 5 % všech segmentů, přičemž u našeho vzorku je to 4,5 %, výskyt tohoto typu segmentu je tedy srovnatelný u obou vzorků.⁶⁹

Z hlediska etymologie segmentů této kategorie se oba vzorky shodují přítomností segmentů vzniklých spojením dvou dvouslabičných sledů, z nichž sled druhý je tónicky neutralizován, stejně jako i segmentů tvořených dvojslabičným sledem, kterému předchází předklonka a následuje za ním příklonka. U obou vzorků převažuje počet segmentů, které patří k typu tvořenému dvojslabičným sledem s předklonkou a příklonkou.

	Typ	YD 201-204 ⁷⁰	BYD 109-120	
		Výskyt	Počet segmentů	Podíl [%]
Sestupné	pS	vzácné	4	20
	pSe	nejčastější	7	35
	Se	časté	2	10
Vzestupné	Ve	výjimečné	7	35

Poznámka: S - sestupný segment, V - vzestupný segment, p - proklitikon (předklonka), e - enklitikon (příklonka)

Tabulka č. 24 Porovnání počtu a typů jednoiktových segmentů čtyřslabičných

5.5 Porovnání prozodických charakteristik dvojiktových segmentů

Níže jsou porovnány dvojiktové segmenty o délce od tří do pěti slabik. Srovnávací vzorek obsahuje i segmenty delší a segmenty s třemi ikty, protože však nejsou v našem vzorku obsaženy, nebyly do srovnání zahrnuty.

⁶⁹ HČP III, str. 40, čl. 4.1.2.3

⁷⁰ HČP III, str. 40, čl. 4.1.2.3.1-2

5.5.1 Porovnání prozodických charakteristik dvojitkových segmentů akronymických

V obou souborech se vyskytují akronymické segmenty krétické i choriambické a rovněž delší akronymické segmenty (v našem vzorku 2 pětislabičné).

U obou vzorků převládají akronymické segmenty umístěné na konci kóla nad segmenty na začátku či uprostřed kóla. Celkově také u obou vzorků převažují akronymické segmenty krétické, viz tabulka:

Typ	BYD 109-120				YD 201-204 ⁷¹		
	Počet segmentů			Podíl [%]	Počet segmentů		
	na začátku	na konci	Σ		na začátku	na konci	Σ
krétik	36	63	99	66,9	11	14	25
choriamb	22	25	47	31,8	2	9	12
pěti- a víceslabičný	1	1	2	1,3	?	?	?
Celkem	59	89	148				

Tabulka č. 25 Porovnání typu a umístění dvojitkových segmentů akronymických

5.6 Porovnání struktury segmentů

V níže uvedené tabulce je seznam struktur segmentů podle počtu iktů a slabik a jejich výskyt v obou vzorcích. Znaménkem + je označena jejich přítomnost ve vzorku, znaménkem – pak nepřítomnost. U srovnávacího vzorku byly vzaty do úvahy pouze struktury přímo uvedené ve Švarného analýze, pro kompletní srovnání by bylo nutné provést znovu analýzu jeho vzorku. Nebyly rovněž posuzovány segmenty delší než pětislabičné, které se v našem vzorku nevyskytují. Můžeme však s určitostí říci, že struktury označené u našeho vzorku znaménkem mínus se s v našem vzorku nenacházejí, obsahuje je však vzorek srovnávací.

Č.	Počet	Počet	Typ	Struktura segmentu	YD	BYD
----	-------	-------	-----	--------------------	----	-----

⁷¹ HČP III, str. 42, čl. 4.2.1

	iktů	slabik	segmentu		201- 204⁷²	109- 120		
1	1	1		lichá slabika iktová	+	+		
2	1	2	sestupný	kompozitum	+	+		
3				syntagma	+	+		
4			vzestupný	kompozitum	+	+		
5				syntagma	+	+		
6			1	3	sestupný	předklonka + kompozitum	+	+
7	kompozitum + příklonka	+				+		
8	iktová slabika lichá + kompozitum	+				+		
9	iktová slabika lichá + 2 slabiky liché	+				+		
10	3slabičné kompozitum	+				+		
11	kompozitum + příklonka	+				+		
12	syntagma + příklonka	+			+			
13	vzestupný	vzestupné kompozitum s poslední slabikou atónovou jako příklonkou			-	+		
14		oslabeně tónická slabika lichá + kompozitum			+	+		
15		oslabeně tónická slabika lichá + syntagma			+	+		
16	1	4			sestupný	předklonka + dvojslabičný sled sestupný + příklonka	+	+
17						lichá slabika iktová + lichá slabika + tónicky neutralizované kompozitum	+	-
18						lichá slabika iktová + syntagma + příklonka	+	+

72 HČP III, str. 32-47

19				předklonka + sestupný sled (kompozitum + lichá slabika)	-	+
20				předklonka + lichá slabika iktová + tónicky neutralizované kompozitum	+	+
21				předklonka + lichá slabika iktová + syntagma	-	+
22				předklonka + kompozitum	+	-
23				kompozitum tvořené předklonkou, sestupným sledem a příklonkou	-	+
24			vzestupný	3 slabiky liché + příklonka	-	+
25				lichá slabika + kompozitum + příklonka	+	+
26				2 liché slabiky + kompozitum (1. slabika kompozita součástí vzestupného sledu, 2. slabika atónická příklonka)	-	+
27			sestupný	předklonka + kompozitum + příklonka	+	-
28	1	5	vzestupný	vzestupné 2slabičné syntagma + slabika lichá a dvojslabičné kompozitum (obojí tónicky neutralizováno)	+	-
29	1	6	sestupný	2slab. sestupný sled + sled 4 tónicky neutralizovaných slabik (syntagma + kompozitum)	+	-
30			krétický	spojení tří lexikálních jednotek	+	+
31	2	3		dvojslabičné kompozitum + slabika lichá	+	+
32				trojslabičné kompozitum	+	+
33				iktová slabik lichá	-	+

				+ dvojslabičné kompozitum		
34			krétický s příklonkou	lichá slabika iktová + kompozitum + příklonka	-	+
35				lichá slabika iktová + jednoslabičná lexikální jednotka + kompozitum s druhou slabikou tónicky neutralizovanou	-	+
36				kompozitum + kompozitum s druhou slabikou tónicky neutralizovanou	+	-
37				krétický sled tvořený třemi jednoslabičnými lex. jednotkami + příklonka	-	+
38				kompozitum + příklonka	+	-
39				kompozitum + lichá iktová slabika + příklonka	+	+
40	2	4		krétický s předklon kou	předklonka + krétický sled tvořený třemi jednoslabičnými lex. jednotkami	-
41			předklonka + lichá slabika iktová + kompozitum		-	+
42			předklonka + kompozitum		-	+
43			předklonka + kompozitum + lichá slabika iktová		+	-
44			choriamb	čtyři jednoslabičné lexikální jednotky	+	+
45				dvojslabičné kompozitum + syntagma	+	+
46				syntagma + kompozitum	-	+
47				kompozitum + kompozitum	+	+
48				lichá slabika iktová + kompozitum + lichá slabika	-	+

				iktová		
49				lichá slabika iktová + 1sla. lex. jednotka + kompozitum	+	-
50	2	4	zdvojený sestupný	syntagma + kompozitum	-	+
51				syntagma + syntagma	-	+
52				kompozitum + syntagma	-	+
53				kompozitum + kompozitum	+	+
54			zdvojený	kompozitum + syntagma	-	+
55			vzestupný	syntagma + kompozitum	+	-
56			2	5	kretik	předklonka + syntagma + kompozitum s druhou slabikou neutralizovanou jako příklonkou
57	předklonka + kompozitum + příklonka	-				+
58	předklonka + kompozitum + lichá slabika iktová + příklonka	-				+
59	choriamb s předklonkou	předklonka + kompozitum + 1slab. lex. jednotka + iktová slabika lichá			-	+
60		kompozitum (s 1. slabikou oslabeně tónickou neiktovou) + dvě 1slab. lex. jednotky + iktová slabika lichá			-	+
61		předklonka + syntagma + kompozitum			+	-
62		choriamb s příklonkou			kompozitum + lichá slabika + kompozitum (2. slabika kompozita jako příklonka)	-
63	spojení jednoslabičných lexikálních jednotek + příklonka				-	+
64	dvojslabičné kompozitum +				-	+

				1 slab. lex. jednotka + 1 slab. lex. jednotka + příklonka		
65				kompozitum + kompozitum + příklonka	-	+
66			akronymický	3slab. syntagma + 2slab. syntagma	+	-
67				kompozitum + 1slab. lex. jednotka + kompozitum	+	-
68				lichá slabika iktová + 2slab. kompozitum, 1slabičná lexikální jednotka + lichá slabika iktová	-	+
69				lichá slabika iktová + syntagma + kompozitum	-	+
Počet přítomných struktur					+	39 56
Počet nepřítomných struktur					-	30 13
Shoda					[%]	56,5 81,2

Tabulka č. 26 Porovnání struktury segmentů

Jak z výše uvedené tabulky vyplývá, z celkem 69 struktur se jich v našem vzorku nachází 56, což znamená 81,2% shodu. U zcela reprezentativního vzorku by mělo být dosaženo úplné shody co do obsažení všech struktur přítomných ve vzorku srovnávacím.

5.4.4 Porovnání rytmických sledů kól

Všechny hlavní typy rytmických sledů kól, které Švarný⁷³ popisuje, se vyskytují i v našem vzorku. Jedná se jak o různé druhy rytmických sledů s bezprostředním sousedstvím iktů popsané v kapitole 4.5.2.1 této práce, tak i o rytmické sledy bez bezprostředního sousedství iktů popsané dále v kapitole 4.5.2.2.

⁷³ HČP III, str. 50-54

6. Překlad textu do češtiny

Při překladu vět do češtiny je nutné zohlednit jejich prozodickou realizaci. Především se jedná o převod tónově zvýrazněných slabik. V češtině se nabízejí tři možnosti jak toho dosáhnout, a sice využití změny slovosledu, doplnění synsémantických slov, jejichž použití vede ke zdůraznění daného slova ve větě, nebo využití důrazu při hlasové realizaci věty v češtině. V překladu, který je uveden níže, byly využity první dva výše popsané prostředky. Snahou bylo také odlišit různé další rozdíly vět s více variantami tak, aby český překlad tyto odlišnosti v originálu textu zohledňoval.

BYD 109 § 28, 4

a) 1a. 我总以为外国饭还是不如中国饭好吃。

wo zǒng-yiwéi wàiguo-fan⁴, **hái**shi-buru² zhōngguo-fan haochi¹.
Stále se domnívám, že se cizí kuchyně přece jen svou chutí nevyrovná té čínské.

1b. 我总以为外国饭还是没中国饭好吃。

wo zǒng-yiwéi, wàiguo-fan⁴, **hái**shi-mei zhōngguo-fan haochi¹.
Přece jen se stále domnívám, že cizí kuchyně není tak chutná jako ta čínská.

1c. 我总以为外国饭还是没有中国饭好吃。

wǒ-zong-yiwei², **wài**guo-fan⁴, háishi-mei²you zhōngguo-fan⁴
haochī.

To o cizí kuchyni se stále domnívám, že přece jen není tak chutná jako ta čínská.

2a. 他弟弟就不如他聪明。

ta **dì**di jiu⁴-bu-ru-tā cong¹ming.

Jeho mladší bratr se mu inteligencí nevyrovná.

2b. 他弟弟就没他聪明。

ta **dì**di jiu-méi-ta cong¹ming.

Jeho mladší bratr není tak inteligentní jako on.

2c. 他弟弟就没有他聪明。

ta **dì**di jiu⁴-meiyou-tā cong¹ming.

Jeho mladší bratr není tak inteligentní jako on.

b) 3. 住在城里不如住在乡下。

zhu⁴-zai chéngli₃ bu⁴ru-zhu⁴-zai xiāngxia.

Život ve městě se nevyrovná životu na venkově.

4. 星期日去看电影儿不如到郊外去玩儿。

xing¹qirì qu⁴-kan-diànyǐngr bu⁴ru dao-jiāowài qu-wanr².

Lépe, než jít v neděli do kina, je vyrazit za zábavou mimo město.

BYD 110 § 28, 5

a) 1a. 这里的啤酒最有名。

zhèli-d píjiu zuì-youming².

Zdejší pivo má nejlepší pověst.

1b. 这里的啤酒最有名。

zhèli-d píjiu zuì⁴-youmíng.

Nejlepší pověst má zdejší pivo.

2. 这里的啤酒是最有名的。

zhèli-d píjiu shi-zuì youming²-d.

Zdejší pivo má tu nejlepší pověst.

3. 这里的啤酒是全世界最有名的。

zhe⁴li-d-píjiu shi-**quán**-shijie⁴ zuì-youming²-d.

Zdejší pivo má nejlepší pověst na celém světě.

4. 我们这儿的风景最美。

wo³men zhèr-d-fēngjǐng **zuì**-měi.

Naše krajina je nejkrásnější.

5. 我们这儿的风景是最美的。

wǒmen zher⁴-d-fēngjǐng shì-zuì-měi-d.

Nejkrásnější krajina je ta naše.

6. 我们这儿的风景是全国最美的。

wǒmen zher⁴-d-fēngjǐng shì-quánguó zuì-mei-d.

Zdejší krajina je nejkrásnější v celé zemi.

b) 7a. 动物里人最进步。

7a. **dòngwu**-li³ **rén** zuì-jìnbù.

Mezi živočichy je na nejvyšším stupni vývoje člověk.

7b. 动物里人类最进步。

dòngwu-li³ **rénlèi** zuì-jìnbù.

Z živočichů je na nejvyšším stupni vývoje lidský druh.

7c. 动物里人类最进步。

dòngwu-li³ **rénlèi** zuì-jìnbù.

Lidský druh dosáhl nejvyššího stupně vývoje mezi živočichy.

8. 这几本儿书里「日日夜夜」写得最好。

zhèi-ji-benr-shū-li rìrì-yèyè xiě³-d-zuì-hao.

Dnem i nocí je nejlepší z těchto několika knih.

9a. 他三个儿子中最小的最聪明。

ta **sān**-ge érzi-li³ zuì-xiǎo-d zuì-cong²ming.

Ten nejmladší je nejchytřejší ze všech tří jeho synů.

9b. 他的三个儿子中最小的最聪明。

ta¹-d-**sān**-ge érzi-li³ zui-xiǎo-d zui-cong²ming.

Ten nejmladší je nejchytřejší z těch jeho tři synů.

BYD 111 § 29, 1

a) 1. 他轻轻地把门关上了。

ta qīng**qīng**-d ba-men² guānshang-le.

Zavřel dveře velice lehce.

2. 父亲冷冷地看了我一眼。

fùqin lěnglěng-d kàn-le-wo³ yi-yan³.

Chladně se na mně podíval otec.

3. 我重重地敲了几下儿门，里面才出来一个人。

wo zhòng**zhòng**-d qiāo-le ji³-xiar-men², lǐmian cai-chūlai
yi²-ge-rén.

Zevnitř vyšel člověk, teprve když jsem na dveře několikrát pořádně zabušil.

4. 冬天从外面回来热热地喝一碗茶才舒服呢。

dōngtian cong-wàimian huílai, rè-rè-d he¹-yi-wan-chá
cai-shūfu-ne.

Když se v zimě vrátíte z venku, pookřejete teprve po šálku pořádně horkého čaje.

b) 5. 他又很清楚地讲了一遍儿。

tā-you hen-**qīng**chu-d jiǎng-le-yi-bianr⁴.

Znovu to řekl ještě jednou velice jasně.

6. 弟弟很高兴地走了。

dìdi hen-**gāo**xing-d zōu-le.

Bratr odešel velmi potěšen.

7a. 你得很小心地走，路很滑。

ni děi **hěn**-xiǎoxin-d-zou³, lù-hen-huá.

Musíš jít velice opatrně, cesta je kluzká.

7b. 你得小心点儿走，路很滑。

ni děi **xiǎo**xin-dianr-zou³, lù-hen-huá.

Musíš jít trochu opatrněji, cesta je kluzká.

BYD 112 § 29, 1

a) 1. 有客人在这儿，不要傻笑！

1. you kèren-zai-zher⁴, bu²yao-shǎxiao!

Nesměj se přitrouble, jsou tady hosté.

2. 他总是把东西乱放，要用的时候就找不着了。

ta zǒngshi ba-dong¹xi-luàn-fang, yao **yòng**-d-shi²hou jiu-zhǎobuzháo-le.

Vždy věci ledabyly odkládá a zrovna když je potřebuje, nemůže je najít.

3a. 不要乱想，哪里会有这样儿的事！

bu²yao-luàn-xiǎng, nǎli-hui-you³ **zhè**yangr-d-shìr!

Nad nesmysly neuvažujte, jakpak by mohlo být něco takového!

3b. 不要乱想，哪里会有这样儿的事！

bu²yao-luàn-xiang, nǎli-hui-you³ **zhè**yangr-d-shìr!

Neuvažujte nad nesmysly, jakpak by mohlo být něco takového!

4. 今天我得早走，家里有人等我。

jīntiān wo³-dei-zǎo-zou, jiāli you³ren-děng-wo.

Dnes musím odejít dříve, doma mě čekají.

5a. 你要是晚来十分钟就见不着他了。

ni yao⁴shi-wǎn-lai shi-fēnzhōng, jiu jiàn**bu**zháo ta-le.

Pokud se o deset minut zpozdíš, tak se s ním nebudeš moci setkat.

5b. 你要是晚来十分钟就见不着他了。

ni yàoshi wǎn-lai **shí**-fenzhong¹, jiu jiàn**bu**zháo ta-le.

Pokud se zpozdíš o deset minut, tak se s ním nebudeš moci setkat.

6. 我们不让他进来他硬要进来。

wo³men-bu-ràng ta-jìnlai, ta **yìng**-yao jìnlai.

Nechceme jej pustit dovnitř, ale on se toho tvrdě dožaduje.

7. 他硬说我们拿了他的钱。

ta yìng-shuō wo³men-ná-le ta¹-d-qián.

Trvá na tom, že jsme mu vzali jeho peníze.

b) 8a. 老太太们买东西喜欢仔细挑。

8a. lǎo-**tài**taimen mai-dōngxi, xǐhuan zǐxi-tiāo.

Když nakupují dámy, rády pečlivě vybírají.

8b. 老太太们买东西喜欢仔细挑。

lǎo-**tài**taimen mai-dōngxi, xǐhuan **zǐ**xi-tiāo.

Když nakupují dámy, rády vybírají pečlivě.

9. 天太热就容易出汗。

tiān-tài-rè, jiu róngyi chūhàn.

Když je moc horko, snadno se člověk zpotí.

10. 吃东西不小心很容易生病。

chī **dōng**xi bu-xiǎoxīn, hen **róng**yi shēngbìng.

Když člověk nedbá na to, co jí, velmi snadno onemocní.

11. 他特别喜欢最小的女儿。

ta **tè**bie xi³huan zui-xiǎo-d nǚ'ér.

Nejmladší dceru má obzvláště rád.

12. 那几个女孩子都很美，特别是那个黑眼睛的。

nèi-ji-ge nǚháizi dōu-hen-mei³, tèbie-shi nèi-ge **hēi**-
-yanjing⁴-d.

Tamty dívky jsou všechny moc krásné, obzvláště pak ta, která má černé oči.

13. 年轻人都应该努力学习。

niánqīngrén, dou yīnggāi nǚli-xuexi².

Mladí lidé mají všichni pilně studovat.

14. 只要你用心学，什么都不难。

zhǐ-yao-nǐ yòngxin-xué, **shén**me dou¹-bu-nán.

Stačí, abys byl ve studiu příčinlivý, a nebude pro tebe těžké vůbec nic.

15. 这个问题很复杂，你得用心想。

zhèi-ge-wen⁴ti hen³-fuzá, ni děi yòng**xīn**-xiǎng.

Právě tento problém je komplikovaný, s přemýšlením nad ním si musíš dát práci.

16. 这孩子就是不肯用功念书。

zhèi-háizi, jiùshi-bu-ken³ yònggōng niànshū.

Ach to dítě, prostě nechce věnovat čas studiu.

c) 17. 你们要少说话，多做事。

ni³men-yao⁴ **shǎo**-shuōhuà, **duō**-zuoshì.

Musíte méně mluvit a více konat.

18. 你的成绩很坏，以后得多用功，少出去玩儿。

ni³-d-chéngji hen-huài, yì³hou-děi **duō**-yònggōng, **shǎo**
chu¹qu-wánr.

Tvůj prospěch je špatný, takže od teď musíš být daleko příčinlivější a podstatně méně

vyrážet za zábavou.

19. 晚上我们要带几个朋友来，得多做点儿饭。

wǎnshang wo³men-yao-dài ji³-ge péngyou-lai, dei **duō**-zuo dianr-fàn.

Večer chceme přivést pár přátel, je tedy třeba připravit o něco více jídla.

20a. 让我多看一会儿把!

rang⁴-wo-duō kàn-yi-huir-ba!

Nech mě dívat se ještě chvíli!

20b. 让我多看一会儿把!

rang⁴-wo-duō **kàn**-yi-huir-ba!

Nech mě, abych se ještě chvíli díval!

21. 你少说几句话不行吗?

nǐ **shǎo**-shuo ji³-ju-huà bu-xíng-ma?

Mohl bys, prosím, mluvit méně?

BYD 113 § 29,2

a) 1. 我晚上睡得很早。

wo wǎnshang shuì-d-hen-zǎo.

Večer chodím spát brzy.

2. 火车到得很迟，车站上已经差不多没有人了。

huǒchē dao⁴-d-hen-chí, chezhànshang yi³jing chàbuduō mei²you-rén-le.

Vlak se na příjezdu velmi zpozdil, na nádraží už téměř nikdo nebyl.

3. 这个字写的不对。

zhèi-ge-zi⁴ xiě-d-bu-duì.

Tento znak je špatně.

4. 他讲得太快, 谁都没听懂他说什么。

ta jiǎng-d tài-kuài, shei²-dou-mei-tīngdǒng ta-**shuō**-shen₂me.

Mluvil příliš rychle, nikdo mu nerozuměl, co říká.

5a. 这些水果是国外来的, 卖得比较贵。

zhe⁴-xie-shuǐguǒ shi-guówài lai²-d, **mài**-d bi³jiao-guì.

Toto ovoce je dovozové, prodávají je poměrně draho.

5b. 这些水果是从外国来的, 卖得比较贵。

zhè-xie-shuǐguo³ shi⁴-cong-wàiguó lai²-d, mài-d bi³jiao-guì.

Toto ovoce je z dovozu a je poměrně drahé.

6. 他在这部电影儿里演得比较好。

ta¹-zai zhèi-bu diànyǐngrli yǎn-d bi³jiao-hǎo.

V tomhle filmu hraje poměrně dobře.

7. 你看这水流得多慢!

ni kàn zhei-shuǐ, liú²-d-duó-màn!

Podívej, jak ta voda teče pomalu!

8. 你说得有点儿乱, 我来说吧!

ni shuō-d you³-dianr-luàn, wǒ-lai-shuō-ba!

Říkáš to poněkud zmateně, nech mě to říct!

9. 菜来得越快越好。

cài, lái-d yuè-kuai-yue⁴-hao.

Čím dříve donesou jídlo, tím lépe.

10. 你说得越奇怪越有人信你。

ni shuō-d **yuè**-qiguai⁴ yuè-youren² xìn-ni.

Čím je tvé povídání zvláštnější, tím více lidí ti věří.

b) 11. 她今天唱得好，昨天没这么好。

ta jīntian chàng-d-hǎo, **zuó**tiān méi-zhème-hao³.

Dnes zpívá dobře, to včera tak dobře nezpívala.

12. 这次衣服洗的干净，上次的洗得不太干净。

zhèi-ci, yīfu xǐ³-d-gānjing, **shàng**cì-d, xǐ-d bú-tai-gānjing.

Tentokrát je prádlo vyprané čistě, to minulé příliš čisté nebylo.

13. 这件事儿你做得对。

zhèi-jian-shìr, nǐ zuo⁴-d-duì.

To jsi udělal správně.

14a. 他走得快，一会儿就赶上我们了。

ta zou³-d-kuài, yī huǐr jiu-gǎnshang wo³men-le.

Chodí rychle, za chvíli nás dožene.

14b. 他走得快，一会儿就赶上我们了。

tā zǒu-d-kuài, yī huǐr jiu-gǎnshang wo³men-le.

On chodí rychle, za chvíli nás dožene.

BYD 114 § 29, 3

1a. 你的头发这回比上回剪得好。

ni³-d-tóufa, zhèi-huì bǐ-shànghuì jiǎn-d-hao³.

Tvůj sestřih je teď lepší než minule.

1b. 你的头发这回剪得比上回好。

ni³-d-tóufa, zhè-huì jiǎn-d bǐ-shànghuì-hao³.

Vlasy ti tentokrát ostříhali lépe než minule.

2a. 我们家的花儿比这个开得更好看。

wo³men jiā-d-huār, bi zhèi-ge kāi-d **gèng**-haokan⁴.

Květiny u nás doma kvetou daleko pěkněji než tyto.

2b. 我们家的花儿比这个开得还好看。

wo³men jiā-d-huar¹, bi zhèi-ge kāi-d **hái**-haokan⁴.

Květiny u nás doma kvetou pěkněji než tyto.

2c. 我们家的花儿比这个开得还要好看。

wo³men jiā-d-huār, bi zhèi-ge kāi-d **hái**yao-haokan⁴.

Květiny u nás doma kvetou ještě pěkněji než tyto.

2d. 我们家的花儿开得比这个更好看。

wo³men jiā-d-huār, kāi-d bi-zhèi-ge **gèng**-haokan⁴.

Květiny u nás doma kvetou v porovnání s těmito daleko pěkněji.

2e. 我们家的花儿开得比这个还好看。

wo³men jiā-d-huar¹, kāi-d bi-zhèi-ge **hái**-haokan⁴.

Květiny u nás doma kvetou v porovnání s těmito pěkněji.

2f. 我们家的花儿开得比这个还要好看。

wo³men jiā-d-huar¹, kāi-d bi-zhèi-ge **hái**yao-haokan⁴.

Květiny u nás doma kvetou v porovnání s těmito ještě pěkněji.

3a. 他住得比我们远点儿。

ta zhù-d bi-wǒmen yuǎn-dianr₃.

Bydlí trochu dále než my.

3b. 他住得比我们远一点儿。

ta zhù-d bi-wǒmen yuǎn-yi-dianr³.

Bydlí o trochu dál než my.

3c. 他比我们住得远点儿。

ta¹-bi-wōmen zhù-d yuǎn-dianr₃.

Ve srovnání s námi bydlí trochu dále.

3d. 他比我们住得远 一点儿。

ta¹-bi-wōmen zhù-d yuǎn-yi-dianr³.

Ve srovnání s námi bydlí o trochu dál.

3e. 他比我们住得远些。

3e. ta¹-bi-wōmen zhù-d yuǎn-xie.

Ve srovnání s námi bydlí dále.

3f. 他比我们住得远一些。

ta¹-bi-wōmen zhù-d yuǎn-yixie¹.

Ve srovnání s námi bydlí o něco dál.

3g. 他住得比我们远 些。

ta zhù-d bi-wōmen yuǎn-xie.

Bydlí dále než my.

3h. 他住得比我们远一些。

3h. ta zhù-d bi-wōmen yuǎn-yixie¹.

Bydlí o něco dále než my.

4a. 这样儿比刚才坐得舒服多了。

zhè-yangr bi-gāngcai zuo⁴-d shūfu-duō-le.

Takhle se sedí o dost pohodlněji než před chvílí.

4b. 这样儿比刚才坐得舒服得多了。

zhè-yangr bi-gāngcái zuò-d shūfu-d duō-le.

Takhle se sedí o hodně pohodlněji než před chvílí.

4c. 这样儿坐比刚才舒服多了。

zhèyangr-zuo⁴ bi-gāngcai shūfu-duō-le.

Tohle sezení je o dost pohodlnější než to před chvílí.

4d. 这样坐比刚才舒服得多了。

zhèyang-zuo⁴ bi-gāngcai shūfu-d-duō-le.

Tohle sezení je o hodně pohodlnější než to před chvílí.

4e. 这样儿坐比刚才舒服得多。

zhèyangr-zuo⁴ bi-gāngcái, shūfu-d-duō.

Tohle sezení je oproti tomu před chvílí o dost pohodlnější.

4f. 这样儿坐比刚才舒服得多。

zhèyangr-zuo⁴ bi-gāngcai shūfu-d-duō.

Tohle sezení je oproti tomu před chvílí o dost pohodlnější.

BYD 118 § 30, 2

a) 1. 开门!

kāi-mén!

Otevřete!

2a. 到外面去给我把哥哥找回来!

dao wàimian-qu gei-wo³ ba-**gē**ge zhǎohuilai!

Běž ven najít staršího bratra a přiveď ho!

2b. 到外面去给我把哥哥找回来!

dao wàimian-qu, gei wo³ ba-**gē**ge zhǎohuilai!

Běž ven a najdi a přiveď staršího bratra!

3. 叫个人来!

jiào-ge-rén-lai!

Privolej někoho!

4. 快拿点儿棉花来!

kuài-na-dianr³ miánhua-lai!

Rychle přines trochu vaty!

b) 5. 好好儿地站着!

hǎohāor-d zhàn-zh!

Jen pěkně stůj!

6. 快把地扫干净!

kuai⁴-ba-dì saogānjing!

Rychle čistě zameřte podlahu!

BYD 119 § 30, 3

1. 你们也去买点儿东西吃吧!

ni³men-yě-qu mai³-dianr-dōngxi chī-ba!

Běžte si také koupit něco k snědku!

2. 去把书房里的灯关上吧!

qu⁴-ba shufángli-d-dēng guānshang-ba!

Běž zhasnout světlo v pracovně!

3. 我们回家吧!

wo³men huí-jiā-ba!

Vraťme se domů!

4. 明天上城外去玩儿玩儿吧!

míngtiān shang-chéngwài-qu wánr-wanr-ba!

Zítřa se pojďme pobavit někam mimo město!

5. 把药吃了吧!

ba yào chī-le-ba!

Užijte své léky!

6a. 你就在这儿坐着吧!

ni³-jiu-zai-zhèr zuò-zh-ba!

Tady prostě sed'!

6b. 你就在这儿坐着吧!

ni³-jiu-zai-**zhèr** zuò-zh-ba!

Stůj prostě zde!

BYD 120 § 30, 4

a) 1a. 甲：别人说话的时候儿不要笑！乙：是，我不笑。

jiǎ: biéren shuōhuà-d shí²hour, bu²yao-xiào! yǐ: shì, wo bú-xiao.

A: Když někdo další mluví, nesmíš se smát! B: Dobře, nebudu se smát!

1b. 甲：别人说话的时候别笑！乙：是，我不笑。

jiǎ: biéren shuōhuà d-shí²hou bié-xiào! yǐ: shì, wo bú-xiao.

A: Nesměj se, když někdo další mluví! B: Dobře, nebudu se smát!

2a. 甲：谁也不要借东西给他！乙：是，不借东西给他。

jiǎ: **shéi**-ye-bu²yao jie-dōngxi-gei-ta¹! yǐ: shì, bu jiè-dongxi gei-ta¹.

A: Nikdo mu nesmí nic půjčovat! B: Dobře, nic mu nepůjčíme.

2b. 甲：谁也别借给他东西！乙：是，不借给他。不借给他东西。

jiǎ: **shéi**-ye-bié jiè-gei-ta dōngxi. yǐ: shì, bu jiè-gei-ta¹.
bu **jiè**-gei-ta dōngxi.

A: Nikdo mu nic nepůjčujte! B: Dobře, nepůjčíme. Nic mu nepůjčíme.

3a. 甲：不要让他随便跟人借钱！乙：是，我不让他跟人借钱。

jiǎ: búyao-rang-ta¹ suíbiàn gen¹-ren-jiè-qián! yǐ: shì, wo
-bú-rang-ta¹ gen¹-ren-jiè-qián.

A: Nesmíte jej nechat, aby si svévolně půjčoval od lidí peníze! B: Dobře, nenechám jej půjčovat si peníze od lidí.

3b. 甲：别让他随便跟人借钱！乙：是，我不让他跟人借钱。

jiǎ: bié-rang-ta¹ suíbiàn gen¹-ren-jiè-qián! yǐ: shì, wo bú-
-rang-ta¹ gen¹-ren-jiè-qián.

A: Nenechte jej svévolně si půjčovat od lidí peníze! B: Dobře, nenechám jej půjčovat si peníze od lidí.

4a. 甲：不要老等着人家给你做事儿！乙：是，我自己做。

jiǎ: búyao lao-děng-zh renjia¹-gei-ni³ zuòshìr! yǐ: shì, wo
zìjǐ-
-zuò₄.

A: Nemůžeš stále čekat, že to za tebe udělá někdo jiný! B: Dobře, udělám to sám.

4b. 甲：别老等着人家给你做事！乙：是，我自己做。

jiǎ: bié-lao-děng-zh renjia¹-gei-ni³ zuòshì! yǐ: shì, wo
zìjǐ-
-zuò₄.

A: Nečekej pořád, že to za tebe udělá někdo jiný! B: Dobře, udělám to sám.

b) 5a. 甲：今天不要走吧！乙：不，我得回去。

jiǎ: jīntiān búyao zǒu-ba! yǐ: bù, wo děi-huíqu.

A: Dnes nemůžeš odejít! B: Ne, musím se vrátit.

5b. 甲：今天别走吧！乙：不，我得回去。

jiǎ: jīntiān bié-zǒu-ba! yǐ: bù, wo děi-huíqu.

A: Neodcházej dnes! B: Ne, musím se vrátit.

6a. 甲：不要看书了！乙：不，我得看完它。

jiǎ: **bú**yao-kànshū-le! yǐ: bù, wo dei³ kànwán-ta.

A: Už nečti! B: Ne, musím ji dočíst.

6b. 甲：别看书了！乙：不，我得看完它。

jiǎ: **bié**-kànshū-le! yǐ: bù, wo dei³ kànwán-ta.

A: Nečti už! B: Ne, musím ji dočíst.

7. Výsledky

Hlavními posuzovanými prozodickými charakteristikami transkribovaného textu jsou průměrná délka segmentu a kóla a poměr různých druhů segmentů a jejich umístění v rámci kóla.

a) průměrná délka segmentů a kól

Co do průměrné délky segmentů a kól se oba vzorky téměř shodují, přičemž rozdíly se pohybují pouze v řádech desetin slabiky. Průměrná délka kóla u vzorku YD 201-204 (dále jen YD) činí 6,16 slabiky, u našeho vzorku (BYD 109-120, dále jen BYD) je to 6,57 slabiky. Průměrná délka segmentu u vzorku YD je 3,03 slabiky, u vzorku BYD 2,93 slabiky. Lze tedy konstatovat, že průměrná délka segmentů a slabik nejen odpovídá rozmezí, které uvádí Švarný, tedy 6-7 slabik u kól a 2,5-4,5 slabiky u segmentů, ale je téměř totožná s průměrnou délkou segmentů a kól u srovnávacího vzorku.

b) zastoupení segmentů podle počtu iktů a slabik

Oba vzorky se shodují v převaze jednoiktových segmentů (YD 71,1 %, BYD 61 %) nad segmenty víceiktovými (YD 29,9 %, BYD 39,0 %). Jednoiktových jednoslabičných iktů je v obou vzorcích přibližně stejný poměr (YD 3,3 %, BYD 3,6 %). Rozdíly vykazují poměr jednoiktových dvoj- a víceslabičných segmentů, kterých je méně než u srovnávacího vzorku (YD 66,8 %, BYD 57,4 %), a dvojičtových troj- a víceslabičných segmentů, kterých je v našem vzorku naopak více (YD 27,0 %, BYD 39,4 %). Troj- a víceiktové segmenty nejsou v našem vzorku, na rozdíl od srovnávacího vzorku, zastoupeny vůbec, ve srovnávacím vzorku však představují pouze 2,9 % všech segmentů. Faktory ovlivňujícími rozdíly v poměru víceslabičných jednoiktových a dvojičtových segmentů u obou porovnávaných vzorků jsou jednak menší průměrná délka vět našeho vzorku a také nižší tempo jeho zvukové nahrávky. Celkově lze konstatovat, že oba vzorky vykazují podobné zastoupení jednotlivých druhů segmentů podle počtu iktů a slabik (max. rozdíly se pohybují 10% celkového počtu segmentů).

c) umístění segmentů v rámci kóla

Další podstatnou charakteristikou, jejíž porovnání bylo provedeno, je poměr umístění jednotlivých druhů segmentů na začátku či na konci kóla. Počet jednoiktových jednoslabičných segmentů je u obou vzorků natolik malý, že z poměru jejich umístění nelze vyvozovat obecné závěry. U segmentů jednoiktových víceslabičných Švarný

předpokládá tendenci převahy sestupných sledů na začátku (nebo) uprostřed kóla, což se potvrdilo i u našeho vzorku, jeho předpoklad o převaze vzestupných sledů na konci kóla (či v postavení kóla tvořeného jen jedním segmentem) se však nepotvrdil. U segmentů dvojiktových akronymických Švarný popisuje stejnou tendenci převahy počtu těchto segmentů v pozici na konci kóla, což potvrzují i výsledky analýzy našeho vzorku. Ve větší části případů se tedy vzorky v otázce pozice segmentů v rámci kól shodují.

d) počet slov v závislosti na jejich délce a jejich funkční charakteristiky

Relativní počet slov v závislosti na jejich délce je u obou vzorků velmi podobný. Větší rozdíly vykazuje zastoupení různých funkčních charakteristik slov, které je do značné míry ovlivněno především malým rozsahem obou vzorků a také skutečností, že je text obou vzorků řazen do souborů vět podle gramatických jevů, které jsou tedy nerovnoměrně zastoupeny, což vede i zpětně k nerovnoměrnému zastoupení slov jednotlivých funkčních charakteristik. Tyto vlivy se projevují také u nejčastějších kombinací slov různých funkčních charakteristik v jednotlivých typech segmentů, které sice vykazují jisté podobnosti, ale především u delších segmentů je tímto znemožněno provést porovnání, z kterého by bylo možno činit obecné závěry.

e) přítomnost různých typů struktur segmentů

Kromě výše uvedených charakteristik obou vzorků bylo provedeno částečné srovnání přítomnosti různých typů struktur segmentů. Protože komplexní analýza těchto struktur by vyžadovala provedení nové analýzy srovnávacího vzorku, byly alespoň porovnány všechny struktury našeho vzorku se strukturami uvedenými ve Švarného analýze. Ukázalo se, že některé typy struktury, které dokládá ve své analýze Švarný, se v našem vzorku nevyskytují. Z toho lze usoudit, že i přes to, že je náš vzorek svým rozsahem přibližně dvojnásobný, nelze jej z hlediska různých možných struktur segmentů označit za reprezentativní. Náš vzorek se co do zastoupení různých struktur segmentů shoduje se srovnávacím vzorkem více než z 80 %.

f) přítomnost různých typů rytmických sledů kól

Porovnáním různých typů rytmických sledů kól v našem vzorku s typy těchto sledů popsány ve Švarného analýze bylo zjištěno, že se v našem vzorku vyskytují všechny jím uváděné základní typy těchto rytmických sledů.

g) překlad vět do češtiny

Text byl přeložen především s využitím úpravy slovosledu vět v češtině, případně též pomocí zdůraznění doplněním synsémantických výrazů tak, aby překlad odpovídal vlivu prozodické realizace vět v čínštině na jejich význam.

Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce bylo potvrdit hypotézu, že na základě použití shodné metodiky prozodické transkripce k přepisu zvukové nahrávky textu, který byl realizován rodilou mluvčí stejného dialektu jako u srovnávacího vzorku, lze dospět ke shodným nebo velmi podobným výsledkům kvantitativní analýzy prozodických charakteristik obou vzorků.

Jak ukázala analýza transkribovaného textu a jeho komparace se srovnávacím vzorkem, větší část hlavních prozodických charakteristik obou textů se shoduje, a to i přes skutečnost, že oba vzorky jsou poměrně malého rozsahu a nemohou tedy být zcela reprezentativní (především po stránce zastoupení funkčních charakteristik slov a různých struktur segmentů). Průměrná délka kóla a segmentu se u obou textů téměř shoduje. Jisté rozdíly vykazuje poměr umístění sestupných a vzestupných segmentů na začátku či na konci kóla. Výsledky analýzy transkribovaného textu se tedy z větší části blíží a v některých oblastech i zcela shodují s výsledky analýzy srovnávacího vzorku, lze tudíž konstatovat, že se hypotéza vyslovená v úvodě této práce potvrdila.

Dílčím cílem této práce pak bylo postihnout vztah mezi prozodickou realizací věty a jejím významem pomocí volby odpovídajícího způsobu ekvivalence při překladu do češtiny. Text byl přeložen s využitím úpravy slovosledu vět v češtině, případně též zdůraznění pomocí doplnění synsémantických výrazů tak, aby překlad odpovídal vlivu prozodické realizace čínské věty na její význam.

V souvislosti s touto prací vyvstala otázka možnosti využití analýzy přítomnosti různých struktur jednotlivých druhů segmentů a výskytu nejčastějších funkčních charakteristik slov v těchto segmentech k posouzení reprezentativnosti transkribovaného vzorku.

Resumé v anglickém jazyce

The aim of this theses is to compare the results of quantitative analysis of prosodic features of sample Chinese text with analysis results reached by Oldřich Švarný and confirm the thesis that both texts, whose speakers come from Beijing, show the same prosodic characteristics using the same methodology as well as prosodic transcription. For this purpose, the sample text is transcribed into prosodic transcription and consequently also prosodic characteristics of this text are quantified. Results of this analysis are compared with the characteristics of the sample text analyzed by Švarný. Comparing and evaluating the results of the quantitative analysis confirms the initial thesis of the high level of accordance between prosodic features of both samples using the same methodology of prosodic transcription.

Keywords: prosody, prosodic transcription, contemporary colloquial Chinese

Seznam pramenů

ŠVARNÝ, Oldřich et al. *Hovorová čínština v příkladech III*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 251 s.

ŠVARNÝ, Oldřich, UHER, David, TCHANG, Jun-ling, at al. *Hovorová čínština v příkladech I-IV. díl*. [CD]. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005.

ŠVARNÝ, Oldřich et al. *Úvod do hovorové čínština I-II*. Praha: SPN, 1967.

Seznam literatury a dalších zdrojů

- ANTHONY, L. (2014). AntConc (Version 3.4.3w) [software]. [přístup 11. června 2015]. Tokyo: Waseda University. Dostupné z <http://www.laurenceanthony.net/>
- BOERSMA, Paul, WEENINK, David. Praat: doing phonetics by computer (Version 5.4.09) [software]. [přístup 22. června 2015]. Dostupné z <http://www.praat.org/>
- Dictionary of Spoken Chinese*. New Haven: Yale University Press, 1966.
- DEFRANCIS, John. *Beginning Chinese*. New Haven: Yale University Press, 1963.
- ŠVARNÝ, Oldřich. Učební slovník jazyka čínského I. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998. 289 s.
- ŠVARNÝ, Oldřich et al. Hovorová čínština v příkladech I. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 237 s.
- ŠVARNÝ, Oldřich et al. Hovorová čínština v příkladech II. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 235 s.
- ŠVARNÝ, Oldřich et al. Hovorová čínština v příkladech III. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 251 s.
- ŠVARNÝ, Oldřich et al. Hovorová čínština v příkladech IV. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 313 s.
- ŠVARNÝ, Oldřich et al. Úvod do hovorové čínštiny I-II. Praha: SPN, 1967.
- ŠVARNÝ, Oldřich; UHER, David. Hovorová čínština: úvod do studia hovorové čínštiny. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001. 190 s.
- ŠVARNÝ, Oldřich; UHER, David. Prozodická gramatika čínštiny. Olomouc: Univerzita Palackého, 2014. 163 s.
- TĚŠITELOVÁ, Marie. Kvantitativní lingvistika. Praha: SPN, 1987. 187 s.
- TĚŠITELOVÁ, Marie. O češtině v číslech. Praha: Academia, 1987. 205 s.
- TŘÍSKOVÁ, Hana. Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze. *Nový Orient*, 2011, č. 4, s. 45–50.

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Text v čínských znacích
- Příloha č. 2 Korpus s označením funkčních charakteristik slov
- Příloha č. 3 Frekvenční seznam rytmických sledů kól

Přílohy

Příloha č. 1 Text v čínských znacích

BYD 109 § 28, 4

- a) 1a. 我总以为外国饭还是不如中国饭好吃。1b. 我总以为外国饭还是没中国饭好吃。1c. 我总以为外国饭还是没有中国饭好吃。2a. 他弟弟就不如他聪明。2b. 他弟弟就没他聪明。2c. 他弟弟就没有他聪明。
- b) 3. 住在城里不如住在乡下。4. 星期日去看电影儿不如到郊外去玩儿。

BYD 110 § 28, 5

- a) 1a. 这里的啤酒最有名。1b. 这里的啤酒最有名。2. 这里的啤酒是最有名的。3. 这里的啤酒是全世界最有名的。4. 我们这儿的风景最美。5. 我们这儿的风景是最美的。6. 我们这儿的风景是全国最美的。
- b) 7a. 动物里人最进步。7b. 动物里人类最进步。7c. 动物里人类最进步。8. 这几本儿书里「日日夜夜」写得最好。9a. 他三个儿子中最小的最聪明。9b. 他的三个儿子中最小的最聪明。

BYD 111 § 29, 1

- a) 1. 他轻轻地把门关上了。2. 父亲冷冷地看了我一眼。3. 我重重地敲了几下儿门，里面才出来一个人。4. 冬天从外面回来热热地喝一碗茶才舒服呢。
- b) 5. 他又很清楚地讲了一遍儿。6. 弟弟很高兴地走了。7a. 你得很小心地走，路很滑。7b. 你得小心点儿走，路很滑。

BYD 112 § 29, 1

- a) 1. 有客人在这儿，不要傻笑！2. 他总是把东西乱放，要用的时候就找不着了。3a. 不要乱想，哪里会有这样儿的事！3b. 不要乱想，哪里会有这样儿的事！4. 今天我得早走，家里有人等我。5a. 你要是晚来十分钟就见不着他了。5b. 你要是晚来十分钟就见不着他了。6. 我们不让他进来他硬要进来。7. 他硬说我们拿了他的钱。
- b) 8a. 老太太们买东西喜欢仔细挑。8b. 老太太们买东西喜欢仔细挑。9. 天太热就容易出汗。10. 吃东西不小心很容易生病。11. 他特别喜欢最小的女儿。12. 那几

个女孩子都很美，特别是那个黑眼睛的。13. 年轻人都应该努力学习。14. 只要你用心学，什么都不难。15. 这个问题很复杂，你得用心想。16. 这孩子就是不肯用功念书。

c) 17. 你们要少说话，多做事。18. 你的成绩很坏，以后得多用功，少出去玩儿。19. 晚上我们要带几个朋友来，得多做点儿饭。20a. 让我多看一会儿把！20b. 让我多看一会儿把！21. 你少说几句话不行吗？

BYD 113 § 29, 2

a) 1. 我晚上睡得很早。2. 火车到得很迟，车站上已经差不多没有人了。3. 这个字写的不对。4. 他讲得太快，谁都没听懂他说什么。5a. 这些水果是国外来的，卖得比较贵。5b. 这些水果是从外国来的，卖得比较贵。6. 他在这部电影儿里演得比较好。7. 你看这水流得多慢！8. 你说得有点儿乱，我来说吧！9. 菜来得越快越好。10. 你说得越奇怪越有人信你。

b) 11. 她今天唱得好，昨天没这么好。12. 这次衣服洗的干净，上次的洗得不太干净。13. 这件事儿你做得对。14a. 他走得快，一会儿就赶上我们了。14b. 他走得快，一会儿就赶上我们了。

BYD 114 § 29, 3

1a. 你的头发这回比上回剪得好。1b. 你的头发这回剪得比上回好。2a. 我们家的花儿比这个开得更好看。2b. 我们家的花儿比这个开得还好看。2c. 我们家的花儿比这个开得还要好看。2d. 我们家的花儿开得比这个更好看。2e. 我们家的花儿开得比这个还好看。2f. 我们家的花儿开得比这个还要好看。3a. 他住得比我们远一点儿。3b. 他住得比我们远一点儿。3c. 他比我们住得远一点儿。3d. 他比我们住得远一点儿。3e. 他比我们住得远些。3f. 他比我们住得远一些。3g. 他住得比我们远些。3h. 他住得比我们远一些。4a. 这样儿比刚才坐得舒服多了。4b. 这样儿比刚才坐得舒服得多了。4c. 这样儿坐比刚才舒服多了。4d. 这样坐比刚才舒服得多了。4e. 这样儿坐比刚才舒服得多。4f. 这样儿坐比刚才舒服得多。

BYD 118 § 30, 2

- a) 1. 开门! 2. 到外面去给我把哥哥找回来! 3. 叫个人来! 4. 快拿点儿棉花来!
b) 5. 好好儿地站着! 6. 快把地扫干净!

BYD 119 § 30, 3

1. 你们也去买点儿东西吃吧! 2. 去吧书房里的灯关上吧! 3. 我们回家吧! 4. 明天上城外去玩儿玩儿吧! 5. 把药吃了吧! 6a. 你就在这儿坐着吧! 6b. 你就在这儿坐着吧!

BYD 120 § 30, 4

- a) 1a. 甲: 别人说话的时候儿不要笑! 乙: 是, 我不笑。1b. 甲: 别人说话的时候别笑! 乙: 是, 我不笑。2a. 甲: 谁也不要借东西给他! 乙: 是, 不借东西给他。2b. 甲: 谁也别借给他东西! 乙: 是, 不借给他。不借给他东西。3a. 甲: 不要让他随便跟人借钱! 乙: 是, 我不让他跟人借钱。3b. 甲: 别让他随便跟人借钱! 乙: 是, 我不让他跟人借钱。4a. 甲: 不要老等着人家给你做事儿! 乙: 是, 我自己做。4b. 甲: 别老等着人家给你做事! 乙: 是, 我自己做。
b) 5a. 甲: 今天不要走吧! 乙: 不, 我得回去。5b. 甲: 今天别走吧! 乙: 不, 我得回去。6a. 甲: 不要看书了! 乙: 不, 我得看完它。6b. 甲: 别看书了! 乙: 不, 我得看完它。

Příloha č. 2 Korpus s označením funkčních charakteristik slov

V porovnání s grafikou prozodické transkripce popsanou v této práci byly provedeny následující úpravy: 1) u slabik se zvýrazněnou prominencí byla místo tučného písma použita velká písmena; 2) u slabik oslabeně tónických byly místo horního a dolního indexu použity číslice v kulatých závorkách pro thezi a bez závorek pro arzi; 3) záložky u slov, která nejsou ustálená jako jména místa, byly zapsány odděleně. Uvedené úpravy byly provedeny pro snadnější zadávání při vyhledávání v korpusovém manažeru AntConc⁷⁴, který byl použit pro vytěžování dat z tohoto korpusu.

Byl použit následující tagset, který s drobnými obměnami odpovídá systému

---

74 ANTHONY, L. (2014). AntConc (Version 3.4.3w) [software]. [přístup 11. června 2015]. Tokyo: Waseda University. Dostupné z <http://www.laurenceanthony.net/>

zkratkou použitým v USJČ⁷⁵:

A	adverbium
Ang	adverbium - záporník
C	číslovka
D	deiktické slovo (včetně číslovek řadových)
K	spojka nominálních členů
Me	gramatický marker (jiný než slovesný)
Mm	modifikátor
Mpn	nominální záložka
Mpv	postverbální element uvádějící postverbální nominální člen
Mve	slovesný marker
N	podstatné jméno
Nl	jméno místa
Np	zájmeno
Nt	jméno času
Nu	měrové jméno
Nuv	slovesný numerativ
P	větná partikule
R	responze
U	měrová jednotka
Uc	numerativ
V	sloveso
V(n)	nedělitelné sloveso analogické struktúře jednoslabičných složek u Vn (u Švarného (v-n))
V(t)	tranzitivní sloveso s předmětem vyjádřeným větou
V(v)	sloveso v postavení před podmětem
Va	sloveso identifikace
Vi	sloveso intransitivní (včetně adjektiv)
Vm	modifikované sloveso (u Švarného V+Mm nebo V+M(m))
Vn	objektové sloveso (u Švarného v-n)
Vp	prepoziční sloveso

---

75 USJČ I, str. XXVIII-XXX

Vt   tranzitivní sloveso
Vtc   konexní sloveso
Vv   preverbální sloveso (modální, fázové)

<BYD109-1a> wo_Np-zǒng_A-yiwéi_V(t) wàiguo_Nl-fan4_N , HÁIshi_A-buru2_Va zhōngguo_Nl-fan_N haochi1_Vi . <BYD109-1b> wo_Np-zǒng_A-yiwéi_V(t) , wàiguo_Nl-fan4_N , HÁIshi_A-mei_Ang zhōngguo_Nl-fan_N-haochi1_Vi . <BYD109-1c> wǒ_Np-zong_A-yiwei2_V(t) , WÀIguo_Nl-fan4_N , háishi_A-mei2you_Vp zhōngguo_Nl-fan4_N haochi1_Vi . <BYD109-2a> ta_Np-Dìdi_N jiu4_A-buru_Va-tā_Np-cong1ming_Vi . <BYD109-2b> ta_Np-Dìdi_N jiu_A-méi_Vp-ta_Np cong1ming_Vi . <BYD109-2c> ta_Np-Dìdi_N jiu4_A-meiyou_Vp-tā_Np cong1ming_Vi . <BYD109-3> zhu4_Vt-zai_Mpv chéng_N-li(3)_Mpn bu4ru_Va-zhu4_Vt-zai_Mpv xiāngxia_Nl . <BYD109-4> xing1qiri_Nt qu4_Vv-kan_Vt-diànyǐngr_Nl bu4ru_Va-dao_Vp-jiāowài_Nl qu_Vv-wanr2_Vi . <BYD110-1a> zhèli_Nl-d_Me píjiu_N zuì_A-youming2_Vn . <BYD110-1b> ZHÈli_Nl-d_Me píjiu_N zuì4_A-youmíng_Vn . <BYD110-2> zhèli_Nl-d_Me píjiu_N shi_Va-zuì_A-youming2_Vn-d_Me . <BYD110-3> zhe4li_Nl-d_Me-píjiu_N shi_Va-QUÁN_D-shijie4_N zuì_A-youming2_Vn-d_Me . <BYD110-4> wo3men_Np zhèr_Nl-d_Me-fēngjǐng_N ZUÌ_A-měi_Vi . <BYD110-5> WŌmen_Np zher4_Nl-d_Me-fēngjǐng_N shi_Va-zuì_A-měi_Vi-d_Me . <BYD110-6> wōmen_Np zher4_Nl-d_Me-fēngjǐng_N shi_Va-quánguó_N zuì_A-mei_Vi-d_Me . <BYD110-7a> DÒNGwu_N-li3_Mpn RÉN_N zuì_A-jìnbù_Vi . <BYD110-7b> dòngwu_N-li3_Mpn rénLÈI_N zuì_A-jìnbù_Vi . <BYD110-7c> dòngwu_N-li3_Mpn rénlèi_N zuì_A-jìnbù_Vi . <BYD110-8> ZHÈi_D-ji_C-benr_Uc-shū_N-li_Mpn rìrì_N-yèyè_N xie3_V-d_Mve-zuì_A-hao_Vi . <BYD110-9a> ta_Np-SĀN_C-ge_Uc-érzi_N-li3_Mpn zuì_A-xiǎo_Vi-d_Me zuì_A-cong2ming_Vi . <BYD110-9b> ta1_Np-d_Me-SĀN_C-ge_Uc érzi_N-li3_Mpn zuì_A-xiǎo_Vi-d_Me zuì_A-cong2ming_Vi . <BYD111-1> ta_Np-qīngQĪNG_Vi-d_Me ba_Vp-men2_N guānshang_Vm-le_P . <BYD111-2> FÙqin_N lěnglěng_Vi-d_Me kàn_Vt-le_Mve-wo3_Np-yi_C-yan3_Nuv . <BYD111-3> wo_Np-zhòngZHÒNG_Vi-d_Me qiāo_Vt-le_Mve-ji3_C-xiar_Nuv-men2_N , lǐmian_Nl cai_A-chūlai_Vm yi2_C-ge_Uc-rén_N . <BYD111-4> dōngtian_Nt cong_Vp-wàimian_Nl huílai_Vm , rèrè_Vi-d_Me he1_Vt-yi_C-wan_U-chá_N cai_A-shūfu_Vi-ne_P . <BYD111-5> tā_Np-you_A

hen_A-QĪNGchu_Vi-d_Me jiǎng_Vt-le_Mve-yi_C-bianr4_Nuv . <BYD111-6> didi_N
 hen_A-GǎOxing_Vi-d_Me zǒu_Vi-le_Mve . <BYD111-7a> ni_Np-děi_Vv HĚN_A-
 xiǎoxin_Vi-d_Me-zou3_Vi , lù_N-hen_A-huá_Vi . <BYD111-7b> ni_Np-děi_Vv
 XIǎOxin_V(n)-dianr_U-zou3_Vi , lù_N-hen_A-huá_Vi . <BYD112-1> you_V-
 kèren_N-zai_Vp-zher4_Nl , bu2yao_Ang-shǎxiao_Vi ! <BYD112-2> ta_Np-zǒngshi_A
 ba_Vp-dong1xi_N-luàn_A-fang_Vt , yao_Vv-YÒNG_Vt-d_Me-shi2hou_Nt jiu_A-
 zhǎobuzháo_Vm-le_P . <BYD112-3a> bu2yao_Ang-luàn_A-xiǎng_Vi , nǎli_A-hui_Vv-
 you3_Vt ZHÈyangr_Vi-d_Me-shìr_N ! <BYD112-3b> bu2yao_Ang-luàn_A-xiang_Vi ,
 nǎli_A-hui_Vv-you3_Vt ZHÈyangr_Vi-d_Me-shìr_N ! <BYD112-4> jūntiān_Nt
 wo3_Np-dei_Vv-zǎo_A-zou_Vi , jiā_N-li_Mpn you3ren_Vn-děng_Vt-wo_Np .
 <BYD112-5a> ni_Np-yao4shi_A-wǎn_A-lai_Vi shì_C-fēnzhōng_U , jiu_A-
 jiàn buzháo_Vm-ta_Np-le_P . <BYD112-5b> ni_Np-yào4shi_A wǎn_A-lai_Vi SHÍ_C-
 fēnzhong1_U , jiu_A-jiàn buzháo_Vm-ta_Np-le_P . <BYD112-6> wo3men_Np-
 bu_Ang-ràng_Vtc ta_Np-jìnlai_Vm , ta_Np-YÌNG_A-yao_Vv jìnlai_Vm . <BYD112-
 7> ta_Np-yìng_A-shuō_Vt wo3men_Np-ná_Vt-le_Mve ta1_Np-d_Me-qián_N .
 <BYD112-8a> lǎoTÀItaimen_N mai_Vt-dōngxi_N , xǐhuan_Vt zǐxi_A-tiāo_Vi .
 <BYD112-8b> lǎoTÀItaimen_N mai_Vt-dōngxi_N , xǐhuan_Vt Zǐxi_A-tiāo_Vi .
 <BYD112-9> tiān_N-tài_A-rè_Vi , jiu_A-róngyi_A chūhàn_Vn . <BYD112-10>
 chi_Vt-DŌNGxi_N bu_Ang-xiǎoxīn_Vn , hen_A-RÓNGyi_A shēngbìng_Vn .
 <BYD112-11> ta_Np-TÈbie_A-xi3huan_Vt zuì_A-xiǎo_Vi-d_Me nǚ'ér_N . <BYD112-
 12> nèi_D-ji_C-ge_Uc nǚháizi_N dōu_A-hen_A-mei3_Vi , tèbie_A-shi_Va nèi_D-
 ge_Uc HĒI_Vi-yanjing4_N-d_Me . <BYD112-13> niánqīngrén_N , dou_A-yīnggāi_Vv
 nǚli_A-xuexi²_Vi . <BYD112-14> zhǐ_A-yao_V(v)-nǐ_Np yòngxin_Vn-xué_Vi ,
 SHÉNme_Np dou1_A-bu_Ang-nán_Vi . <BYD112-15> ZHÈI_D-ge_Uc-wen4ti_N
 hen3_A-fuzá_Vi , ni_Np-děi_Vv yòngXĪN_Vn-xiǎng_Vi . <BYD112-16> ZHÈI_D-
 háizi_N , jiùshi_A-bu_Ang-ken3_Vv yònggōng_Vn niànshū_Vn . <BYD112-17>
 ni3men_Np-yao4_Vv-SHǎO_A-shuōhuà_Vn , DUŌ_A-zuoshì_Vn . <BYD112-18>
 ni3_Np-d_Me-chéngji_N hen_A-huài_Vi , yì3hou_Nt-děi_Vv DUŌ_A-yònggōng_Vn ,
 SHǎO_A chu1qu_Vm-wánr_Vi . <BYD112-19> wǎnshang_Nt wo3men_Np-yao_Vv-
 dài_V ji3_C-ge_Uc-péngyou_N-lai_Mm , dei_Vv-DUŌ_A-zuo_V dianr_U-fàn_N .
 <BYD112-20a> rang4_Vtc-wo_Np-duō_A kàn_Vtc-yi_C-huir_Nu-ba_P ! <BYD112-
 20b> rang4_Vtc-wo_Np-duō_A KÀN_Vtc-yi_C-huir_Nu-ba_P ! <BYD112-21> ni_Np-

SHǎO_A-shuo_V ji3_C-ju_Nuv-huà_N bu_Ang-xíng_Vi-ma_P ? <BYD113-1>
wo_Np-wǎnshang_Nt shuì_V-d_Mve-hen_A-zǎo_Vi . <BYD113-2> huǒchē_N
dao4_V-d_Mve-hen_A-chí_Vi , chezhàn_N-shang_Mpn yi3jīng_A-chàbuduō_A
mei2you_Ang-rén_N-le_P . <BYD113-3> zhèi_D-ge_Uc-zi4_N xiě_Vt-d_Mve-
buduì_Vi . <BYD113-4> ta_Np-jiǎng_Vt-d_Mve tài_A-kuài_Vi , shei2_Np-dou_A-
mei_Ang-tīngdǒng_Vm ta_Np-SHUŌ_Vt-shenme_Np . <BYD113-5a> zhe4_D-xie_U-
shuǐguǒ_N shi_Va-guó_N-wài_Mpn-lai_V-d_Me , mài_Vi-d_Mve bi3jiao_A-guì_Vi .
<BYD113-5b> zhè_D-xie_U-shuiguó3_N shi4_Va-cong_Vp-wàiguó_Nl-lai_V-d_Me ,
MÀi_Vi-d_Mve bi3jiao_A-guì_Vi . <BYD113-6> ta1_Np-zai_Vp zhèi_D-bu_Uc
diànyǐng_Nl-li_Mpn yǎn_Vi-d_Mve bi3jiao_A-hǎo_Vi . <BYD113-7> ni_Np-kàn_Vt
zhei_D-shuǐ_N , liú2_V-d_Mve-duó_A-màn_Vi ! <BYD113-8> ni_Np-shuō_Vt-d_Mve
you3_V-dianr_U-luàn_Vi , wǒ_Np-lai_Vv-shuō_Vt-ba_P ! <BYD113-9> cài_N ,
lái_Vt-d_Mve yuè_A-kuai_Vi-yue4_A-hao_Vi . <BYD113-10> ni_Np-shuō_Vt-d_Mve
YUÈ_A-qiguai4_Vi yuè_A-youren_Vn xìn_Vt-ni_Np . <BYD113-11> ta_Np-
jīntian_Nt chàng_V-d_Mve-hǎo_Vi , ZUÓtian_Nt méi_Ang-zheme_A-hao3_Vi .
<BYD113-12> ZHÈlci_Nt , yīfu_N xi3_V-d_Mve-gānjīng_Vi , SHÀNGcì_Nt-d_Me ,
xǐ_V-d_Mve bú_Ang-tai_A-gānjīng_Vi . <BYD113-13> ZHÈi_D-jian_Uc-shir_N ,
ni_Np-zuo4_V-d_Mve-duì_Vi . <BYD113-14a> ta_Np-zou3_V-d_Mve-kuài_Vi , yì_C-
huǐr_Nu jiu_A-gǎnshang_Vm-wo3men_Np-le_P . <BYD113-14b> Tǎ_Np zǒu_V-
d_Mve-kuài_Vi , yì_C-huǐr_Nu jiu_A-gǎnshang_Vm-wo3men_Np-le_P . <BYD114-
1a> ni3_Np-d_Me-tóufa_N , zhèi_D-huì_Nuv bi_Vp-shàng_D-huì_Nuv jiǎn_V-d_Mve-
hao3_Vi . <BYD114-1b> ni3_Np-d_Me-tóufa_N , zhè_D-huì_Nuv jiǎn_V-d_Mve
bi_Vp-shàng_D-huì_Nuv-hao3_Vi . <BYD114-2a> wo3men_Np-jiā_N-d_Me-huār_N ,
bi_Vp-zhèi_D-ge_Uc kāi_V-d_Mve GÈNG_A-haokan4_Vi . <BYD114-2b>
wo3men_Np-jiā_N-d_Me-huar1_N , bi_Vp-zhèi_D-ge_Uc kāi_V-d_Mve HÁi_A-
haokan4_Vi . <BYD114-2c> wo3men_Np-jiā_N-d_Me-huār_N , bi_Vp-zhèi_D-ge_Uc
kāi_V-d_Mve HÁiyao_A-haokan4_Vi . <BYD114-2d> wo3men_Np-jiā_N-d_Me-
huār_N , kāi_V-d_Mve bi_Vp-zhèi_D-ge_Uc GÈNG_A-haokan4_Vi . <BYD114-2e>
wo3men_Np-jiā_N-d_Me-huar1_N , kāi_V-d_Mve bi_Vp-zhèi_D-ge_Uc HÁi_A-
haokan4_Vi . <BYD114-2f> wo3men_Np-jiā_N-d_Me-huar1_N , kāi_V-d_Mve bi_Vp-
zhèi_D-ge_Uc HÁiyao_A-haokan4_Vi . <BYD114-3a> ta_Np-zhù_V-d_Mve bi_Vp-
wǒmen_Np yuǎn_Vi-dianr(3)_U . <BYD114-3b> ta_Np-zhù_V-d_Mve bi_Vp-

wōmen_Np yuǎn_Vi-yi_C-dianr3_U . <BYD114-3c> ta1_Np-bi_Vp-wōmen_Np zhù_V-d_Mve yuǎn_Vi-dianr(3)_U . <BYD114-3d> ta1_Np-bi_Vp-wōmen_Np zhù_V-d_Mve yuǎn_Vi-yi_C-dianr3_U . <BYD114-3e> ta1_Np-bi_Vp-wōmen_Np zhù_V-d_Mve yuǎn_Vi-xie_U . <BYD114-3f> ta1_Np-bi_Vp-wōmen_Np zhù_V-d_Mve yuǎn_Vi-yi_C-xie1_U . <BYD114-3g> ta_Np-zhù_V-d_Mve bi_Vp-Wōmen_Np yuǎn_Vi-xie_U . <BYD114-3h> ta_Np-zhù_V-d_Mve bi_Vp-wōmen_Np yuǎn_Vi-yi_C-xie1_U . <BYD114-4a> ZHÈyangr_Vi bi_Vp-gāngcai_Nt zuo4_V-d_Mve shūfu_Vi-duō_M(m)-le_P . <BYD114-4b> ZHÈyangr_Vi bi_Vp-gāngcái_Nt zuò_V-d_Mve shūfu_Vi-d_Mve duō_M-le_P . <BYD114-4c> ZHÈyangr_A-zuo4_V bi_Vp-gāngcai_Nt shūfu_Vi-duō_M(m)-le_P . <BYD114-4d> ZHÈyangr_A-zuo4_V bi_Vp-gāngcai_Nt shūfu_Vi-d_Mve-duō_M-le_P . <BYD114-4e> ZHÈyangr_A-zuo4_V bi_Vp-gāngcái_Nt , shūfu_Vi-d_Mve-duō_M . <BYD114-4f> ZHÈyangr_A-zuo4_V bi_Vp-gāngcai_Nt shūfu_Vi-d_Mve-duō_M . <BYD118-1> kāi_Vt-mén_N ! <BYD118-2a> dao_Vp-wàimian_Nl-qu_V gei_Vp-wo3_Np-ba_Vp-GĒge_N zhǎohuilai_Vm ! <BYD118-2b> dao_Vp-wàimian_Nl-qu_V , gei_Vp-wo3_Np-ba_Vp-GĒge_N zhǎohuilai_Vm ! <BYD118-3> jiào_Vt-ge_Uc-rén_N-lai_Vi ! <BYD118-4> kuài_A-na_Vt-dianr3_U miánhua_N-lai_Mm ! <BYD118-5> hǎohāor_Vi-d_Me zhàn_V-zh_Mve ! <BYD118-6> kuai4_A-ba_Vp-dì_N saogānjing_Mve ! <BYD119-1> ni3men_Np-yě_A-qu_Vi mai3_Vt-dianr_U-dōngxī_N chī_Vi-ba_P ! <BYD119-2> qu4_Vv-ba_Vp shufáng_N-li_Mpn-d_Me-dēng_N guānshang_Vm-ba_P ! <BYD119-3> wo3men_Np huíjiā_Vn-ba_P ! <BYD119-4> míngtiān_Nt shang_Vt-CHÉNG_N-wài_Mpn-qu_Vi wánrwanr_Vi-ba_P ! <BYD119-5> ba_Vp-yào_N chī_Vt-le_Mve-ba_P ! <BYD119-6a> ni3_Np-jiu_A-zai_Vp-zhèr_Nl zuò_V-zh_Mve-ba_P ! <BYD119-6b> ni3_Np-jiu_A-zai_Vp-ZHÈR_Nl zuò_V-zh_Mve-ba_P ! <BYD120-1a> biéren_N shuōhuà_Vn-d_Me shì2hour_Nt , bu2yao_Ang-xiào_Vi ! shì_R , wo_Np-bú_Ang-xiào_Vi . <BYD120-1b> biéren_N shuōhuà_Vn-d_Me-shì2hou_Nt bié_Ang-xiào_Vi ! shì_R , wo_Np-bú_Ang-xiào_Vi . <BYD120-2a> SHÉI_Np-ye_A-bu2yao_Ang jiē_Vt-dōngxī_N-gei_Vp-ta1_Np ! shì_R , bu_Ang-jiè_Vt-dongxi_N gei_Vp-ta1_Np . <BYD120-2b> SHÉI_Np-ye_A-bié_Ang jiè_Vt-gei_Mpv-ta_Np dōngxī_N . shì_R , bu_Ang-jiè_Vt-gei_Mpv-ta1_Np . bu_Ang-JIÈ_Vt-gei_Mpv-ta_Np dōngxī_N . <BYD120-3a> BÚyao_Ang-rang_Vtc-ta1_Np suíbiàn_A gen1_Vp-ren_N-jiè_Vt-qián_N ! shì_R , wo_Np-BÚ_Ang-rang_Vtc-ta1_Np gen1_Vp-ren_N-jiè_Vt-

qián_N . <BYD120-3b> BIÉ_Ang-rang_Vtc-ta1_Np suíbiàn_A gen1_Vp-ren_N-jiè_Vt-qián_N ! shì_R , wo_Np-BÚ_Ang-rang_Vtc-ta1_Np gen1_Vp-ren_N-jiè_Vt-qián_N . <BYD120-4a> búyao_Ang lao_A-děng_Vt-zh_Mve renjia1_N-gei_Vp-ni3_Np zuòshì_Vn ! shì_R , wo_Np-zìJǐ_Np-zuo(4)_Vi . <BYD120-4b> bié_Ang-lao_A-děng_Vt-zh_Mve renjia1_N-gei_Vp-ni3_Np zuòshì_Vn ! shì_R , wo_Np-zìJǐ_Np-zuo(4)_Vi . <BYD120-5a> jǐntiān_Nt búyao_Ang zǒu_Vi-ba_P , bù_R , wo_Np-děi_Vv-huíqu_Vm . <BYD120-5b> jǐntiān_Nt BIÉ_Ang-zǒu_Vi-ba_P ! bù_R , wo_Np-děi_Vv-huíqu_Vm . <BYD120-6a> BÚyao_Ang-kànshū_Vn-le_P ! bù_R , wo_Np-dei3_Vv-kànwán_Vm-ta_Np . <BYD120-6b> BIÉ_Ang-kànshū_Vn-le_P ! bù_R , wo_Np-dei3_Vv-kànwán_Vm-ta_Np .

Příloha č. 3 Frekvenční seznam rytmických sledů kól

Legenda:

- P** pořadí
F frekvence
R rytmický sled

<u>Zkratka</u>	<u>Graf. značka</u>	<u>Popis</u>
+	+	bezprostřední sousedství arzí na hranici segmentů
A	∨	akronymický sled (včetně krétických, choriambických a delších)
I		jednoslabičný segment jako kólon
S	\	sestupný sled
X	\\	zdvojený sestupný sled
V	/	vzestupný sled
W	//	zdvojený vzestupný sled
p	‘	proklitikon

e		‘		enklitikon			
P	F	R					
1	13	I		22	2	SVe	V'
2	12	SA	\V	23	2	SVeA	V' V
3	9	A	V	24	2	SVpS	V'\
4	6	pSV	'V	25	2	VS	/+\
5	5	X	\	26	2	VVe	//'
6	4	SV	V	27	2	VepSA	/'\V
7	4	SX	\	28	2	VepSS	/'\
8	4	SpSA	\'V	29	2	VpSS	/'\
9	4	Ve	/'	30	2	VpSSe	/'\
10	4	pA	'V	31	2	XSA	\V
11	3	AA	V+V	32	2	XSS	\
12	3	AS	V+\	33	2	pASV	'V+V
13	3	Ae	V'	34	2	pAe	'V'
14	3	S	\	35	2	pS	'\
15	3	SVSV	V+V	36	2	pSepS	'\'
16	3	VSV	/+V	37	1	AIA	V+ +V
17	3	pSSA	'\V	38	1	ASS	V+\
18	2	AVA	V/+V	39	1	ASV	V+V
19	2	IA	+V	40	1	ASVSW	V+V+V//
20	2	SSVVe	\V/	41	1	AV	V/
21	2	SVS	V+\	42	1	AVSV	V/+V

43	1	AVe	V/'	67	1	SpSS	\ '\
44	1	AepAAe	V''V+V'	68	1	SpSSAe	\ '\V'
45	1	ApSAe	V '\V'	69	1	SpSSV	\ '\V
46	1	ApSSV	V '\V	70	1	SpSWV	\ '\V//
47	1	ApSSVe	V '\V'	71	1	SpSeS	\ '\
48	1	SSA	\V	72	1	SpSeSV	\ '\V
49	1	SSAe	\V'	73	1	V	/
50	1	SSVS	\V+\	74	1	VSS	/+\
51	1	SSVSSe	\V+\	75	1	VV	//
52	1	SSVeSA	\V' \V	76	1	VX	/+\
53	1	SSVpSS	\V '\	77	1	VXA	/+\V
54	1	SSXS	\V\V	78	1	VeA	/' V
55	1	SSpA	\V 'V	79	1	VeAAS	/' V+V+\
56	1	SV AeS	V+V' \	80	1	VeS	/' \
57	1	SVSSS	V+\V	81	1	VeSA	/' \V
58	1	SVVS	V/+ \	82	1	VeSAAe	/' \V+V'
59	1	SVVSV	V/+V	83	1	VeSVpSe	/' V' \
60	1	SVVV	V//	84	1	VeV	/' /
61	1	SVeAV	V' V/	85	1	VeVS	/' /+\
62	1	SVeS	V' \	86	1	VpSV	/' \V
63	1	SVpSV	V' \V	87	1	We	//'
64	1	SeSA	\V	88	1	XA	\V
65	1	SeSeV	\V/	89	1	XAV	\V/
66	1	SpAS	\ 'V+\	90	1	XAVepS	\V/' \

91	1	XV	\V
92	1	XWV	\V//
93	1	XXS	\V\\
94	1	XpSV	\V'V
95	1	pAA	'V+V
96	1	pAeV	'V/
97	1	pAepAe	'V"V'
98	1	pSA	'\V
99	1	pSAS	'\V+\
100	1	pSAVe	'\V/
101	1	pSAVepS	'\V"'\
102	1	pSAaS	'\V+V+\
103	1	pSS	'\V
104	1	pSSSV	'\V\\
105	1	pSSV	'\V
106	1	pSSVeV	'\V/
107	1	pSe	'\
108	1	pSeS	'\V
109	1	pSeVpSS	'\V'\V
110	1	pSpAe	'\ 'V'
111	1	pSpSS	'\ '\V